

Başvekilin mühim hasbıhali

Bu sabahki haberler

Norveç Rusyaya harb mi açacak?

Norveçte Almanlar idareyi bıraktılar, yerine Norveç idaresi ikame edildi

Stokholm, 2 (A.R.) — Quislingin Norveç başvekilliğine tayini hakkında bir makale yazan National Zeitung şunları tebarüz ettirmektedir:

«Norveç pek yakın bir atide doğu harbinde mühim bir rol oynayacaktır.»

Gene bu gazetenin verdiği habere nazaran Norveçte yeni başvekilin tayini ile şu esaslar kararlaştırılmıştır:

1 — Quisling hükümeti Norveç devletinin en yüksek makamı olmuştur.

2 — Sivil Alman idaresi kaldırılmıştır. Yerine Norveç idaresi ikame edilmiştir.

3 — Terboven hükümet müşaviri olarak kalacaktır.

4 — Alman orduları Norveçte kalacaklardır.

5 — Yeni Norveç ordusu komünizme karşı mücadelede bulunmak üzere hızla teşkil edilecektir.

Almanlar Valday yaylasında vaziyete hâkim

Ruslar "mukavemeti kırarak ilerliyoruz," diyorlar

Berlin, 2 (A.A.) — D. N. B.: Şark cephesinde harbeden Mecklenburglu askerler Valday muntakasında hücumda bulunmakta olan Sovyet ordusuna karşı mühim bir muvaffakiyet kazanmışlardır. Şiddetli muharebeden sonra Sovyet askerleri geri püskürtülmüş ve bu muntakadaki eski hatlar yeniden tesis edilmiştir.

Londraya göre:

Londra, 2 (A.A.) — Rusyadaki harb harekâtı hakkında «Kızıl Yıldız» gazetesinin yazdığına göre son 24 saat zarfında cenub cephesinde Ruslar 50 köy geri almışlardır.

Merkez cephesinde 60 mahal alınmış, Almanlara 5000 telefât verdirilmiştir.

Moskovanın şimali garbisinde: 10 şehir veya köy geri alınmıştır. İki haftalık muharebeden sonra Sivastopol'da durgunluk vardır.

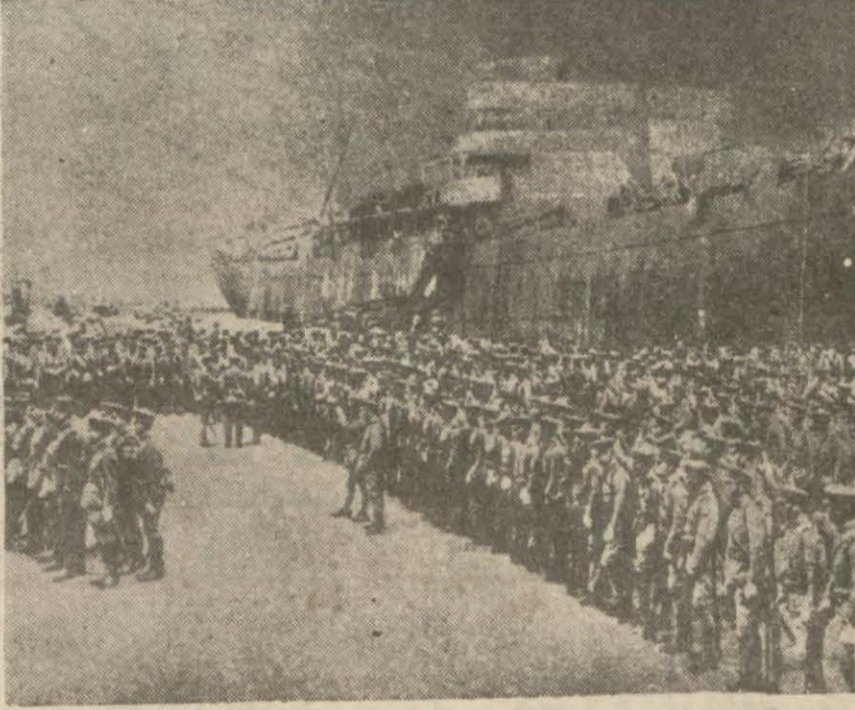
Bu sabahki Sovyet tebliği

Moskova, 2 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet resmi tebliği:

Kıtaatımız dün düşmanın bir çok mukavemet merkezini susturduktan sonra ilerlemeğe devam etmiştir.

Meclis Cuma günü kıy tatili kararı verecek

Ankara, 1 (Hususi) — Büyük Millet Meclisi encümenlerde teklifleri tamamlanmakta olan bazı kararların layihalarını müzakere ve neticelendirdikten sonra önümüzdeki Cuma günü kıy tatili kararı verecektir. Bu tatil 23 Mart'a kadar devam edecektir.

Büyük bir Japon deniz taşıtı karaya asker çıkarırken

Çinde muharebe şiddetlendi

5 gün süren meydan muharebesini Çinliler kazandılar

Singapura karşı hava akınları sıklaştı

Filipinlerde son durum

Vaşington, 1 (A.A.) — Harbiye nazırlığı tebliği:

1 — Filipin harb sahası: Düşmanın son 24 saat zarfında Bataan yarım adasındaki hatlarımıza yaptığı müteaddid kuvvetli akınlar püs kürtülmüştür.

İngiliz tebliği

Singapur, 1 (A.A.) — İngiliz umumî karargâhının tebliğinde dün gece topçunun Johor eyaleti (Devamı 5 inci sayfada)

Singapur önünde muharebe başladı

Son Japon tebliği sedlerin yıkıldığını bildiriyor

Tokyo, 1 (A.A.) — Japon umumî karargâhı, Japon kıt'alarının Johore - Bahru seherine vardıklarını haber vermektedir.

Bu şehir Singapur'un karşısındadır. Dar bir kanal ve iki noktasından yıkılmış bir sed, muhacim kuvvetlerle adayı birbirinden ayırmakta olduğu, askeri bir tebliğde bildirilmektedir.

Singapur için muharebe

Tokyo, 1 (A.A.) — Cepheden gelen yeni haberlere göre, Singapur adası için muharebe başlamıştır. Hızlı Japon kıt'aları bendin üzerinden adaya doğru ilerlerken tayyare meydanı, kılla, petrol sormacı ve mühim muvasala yolları gibi önemli askeri hedefleri (Devamı 5 inci sayfada)

Askerî vaziyet

Şimali İrlandaya çıkarılan birleşik Amerika kuvvetlerinin kullanılma tarzı

Müttefikler Nisan ayı ortalarına doğru Holanda - Belçika - Fransa sahillerine asker çıkarmağa teşebbüs edecekler mi?

Yazan: Emekli General K. D.

Son birkaç gün şimdiki dünya harbinin genel durumu bakımından çok ehemmiyetli olaylara sahne olmuştur. Gerçekten, bir yandan Rio de Janeiro konferansı, daha evvelki Havana konferansının esasları, na sadık kalarak yirmi bir Amerika cumhuriyetinin Üçü pakt devletleriyle siyasi ve iktisadi münasibetlerini kesmelerine karar verdiği ve bu cumhuriyetlerden on yedisinin bu kararı tatbik mevkiline koymuş olduğu bir strada diğer yandan Birleşik Amerika'da, herhalde Bay Çörçil'in Vaşington müzakere, leri esasındaki aski talepleri neticesi olarak, 1942 ve 1943 yıllarına adid hazırlık merhalelerinin hülûlüne üntizar etmekteyiz. şimdiki

kadar hazırlanmış olduğu kara ve hava kuvvetlerinden birer kısmını dünya harbinin gelişimile ilgili muhtelif sahnelere göndermeğe başlamıştır.

Bu cümleden olarak mühimce bir Birleşik Amerika kuvvetinin şimali İrlandaya vâsil olduğu teeyyüd etmiş olduğu gibi gene mühimce diğer Birleşik Amerika deniz, hava ve kara kuvvetlerinin Uzakdoğu sahasına ulaşabilmiş oldukları da Filipinler, Bornco ve Seleb adaları sahalarında ve Japonların en son taarruz etmiş oldukları Yeni Gine adası ile onun şarkındaki Bismark ve Salomon takım adalarında mukavemet ve müda-

(Devamı 6 nci sayfada)

Dünyanın zorlu şartları içinde bize düşen vazifeler

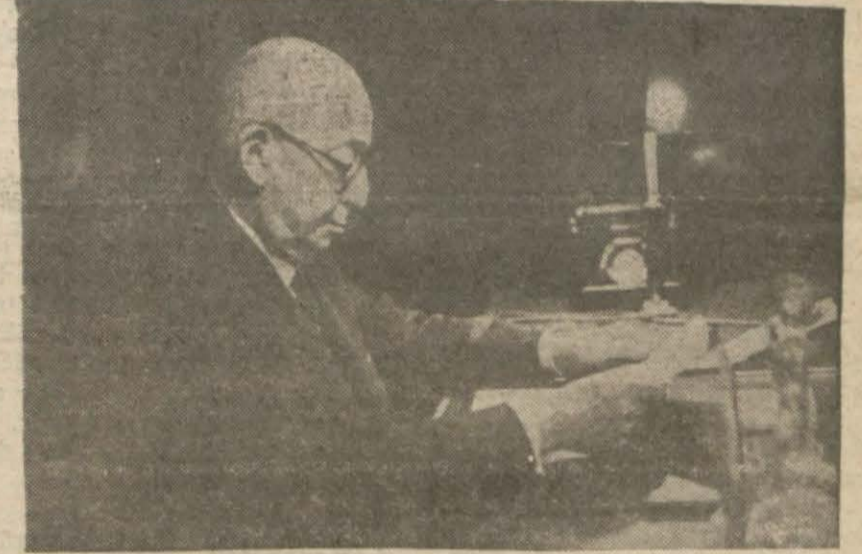
MİLLÎ KORUNMA DAVASI

“Feragatin ve fedakârlığın son haddini göze almalıyız,”

Nutuktan parçalar

- Aziz yurdumuzun bugüne kadar harbeden masun kalması bize büyük yangının hududlarımıza gelp dayandığını unutturmamalıdır.
- Feragatin ve fedakârlığın son haddini göze almalıyız.
- Ferdî rahatın millî korunma davası önünde hiç bir kıymetli bulunmadığını dil mağlarımızı yerleştirmek mecburiyetindeyiz.
- Fırsattan istifade ederek halk zararına menfaat emlin etmek isteyenlere hakikat hakki verilmeyecek.
- Yoklukları ancak istihsal kudretimiz ve onun yüksek başarısıyla karşılayabiliriz.
- Muharib ve bitaraf memleketlerdeki nisbetlerden çok fazla ylyeceğimiz vardır ve ileride de olacaktır.
- Satın alma kabiliyeti yüksek olan vatandaşların yanlış hareketleri günlük ihtiyaçlarını tedarik zorunda olan hemşerilerine çok ızdırab vermekteldir.
- Memlekette yalnız kazanmak hırsının hüküm sürmesine göz yumulmayacak.
- Biz altına bir nevi mal nazarla bakıyoruz. Ancak bir kaç spekülâtörün faaliyetleri gözümüzden kaçmıyor.
- Bu cihan yangınından şerefimizle ve kudretli olarak çıkacağız.

Toplama ve saklama hareketlerine karşı tedbirler alındı

Muh'terem Başvekillimiz radyoda nutuklardan birini söylertirken

Ankara, 1 (A.A.) — Başvekil Dr. Refik Saydam, bugün saat 21.15 te aşağıdaki konuşmayı yaptı:

Aziz yurddaşlarımız,

Epeyce bir zamandanberi sizinle görüşmek fırsatını bulamamıştım. Bugün buna imkan elverdi. Pazar gününü seçmekten maksadım da uzunca ve rahatça konuşabilmek imkânının her iki taraf için mümkün olmasındadır. Bugün size Türkiye'nin haricî politikasından bahsetmiyeydim. Dünya buhranının başladığı günde takarrür eden ve milli şura dayanan haricî siyasetimizin ilk günkü vasfından ne bir şey kaybetmiş, ne de herhangi ufak bir tebeddül göstermiştir. Ne dedikse, (Devamı 2 nci sayfada)

Başvekilimizin dünkü açık hasbıhali

Yazan: Ekrem uşaklıgil

Başvekil dün gece radyoda bütün milletle bir hasbihal yaptı.

Maksad millî hayatın ana davalarını ve bu davaların halli yolunda hükümetin aldığı başlıca tedbirleri belirtmekti.

(Devamı 2 nci sayfada)

“Son Posta,, da çok şayanı dikkat bir tarihi tefrika

Patrona Halil

Tarihlerin bize yanlış tanıttığı adam, bir asi değil; sarayın haksızlığına, zulmüne, sefahatine karşı isyan eden bir halk kahramanı

(Patronayı dedelerinizin konuşma lisanlarını harfiyen takib ederek zevkle okuyacaksınız)

≡ Dün başladık ≡

(İkinci tefrika birincinin hülâsasıyla birlikte bugün iç sahifelerimizdedir)

Hergün

Başvekilimizin
Dünkü açık
Hasbihali

Ekrem Uşaklıgil

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Başvekil sözüne başlarken bir iki farça darbesele dünyanın umu mi durumunun küçük bir tablosunu yaptı. Bu tablo kara ve kırmızı boyalarla işlenmiştir, uzak ufku duman içinde müphem bırakılmıştır:

939 Eylülünde başlayan harb hakiki dünya yangını halini aldı aynı zamanda yer yer ıztrablar yaratarak, dalga dalga yayıldı. Seyri ve sonu hakkında şimdiden bir şey söylemek mümkün değildir, işte dünya tablosunun gösterdiği manzara budur. Bu, büyük, sonu meçhul yangın içinde Türkiye'nin arzettiği manzaraya gelince:

Biz harb dışındayız, fakat harb buhranlarının içindeyiz, dövüşüm doğruduğu sakıntı bize kadar gelmiştir, zamanla genişleyerek artmaları mümkündür.

Durumumuzu ne zorlukları bü-yülterek kapkara, ne de küçülterek toz pembe görelim, hakikat sudur:

Bugünün dünya şartları arasında, herkesin ihtiyaçlarını her memlekette kullanılan ölçü ve nisbetlerden çok fazla olarak karşılayacak kadar yitmişizdir.

Memleketin muhtaç olduğu mamul maddelere gelince, biz bu eşyanın bir kısmını dış memleketten getiriyorduk. Bir kısmını da iç memlekette yapıyorduk.

Dış memleketle muvazala hat-larımız, muharib olamamışlığımıza rağmen asgari hadde inmiş, buna da mal getirmenin zorlukları binmiştir.

Mamul eşyaya müteallik ihtiyaçlarımızın çoğunu iç kaynaklarımızdan tedarik etmek zorunda-yız.

Hükümet devlet fabrikalarını hususi müesseselerden ayırarak emniyetli bir şekilde çalıştırmayı, daha da çalıştırmayı. Buna rağmen bütün ihtiyaçlarımızı tamamen kapatamamak ihtimalini daima gözünde tutmak icab eder. İşte umumi dünya yangını arasında yurdumuzun arzettiği manzara budur.

Bu vaziyette ayrı ayrı her birimize terettüb eden vazife aşikardır:

Harbden masun kalmış olmak bir nimettir, bu nimetin kıymetini hakiki değeri ile, hududsu değeri ile ölçeceğiz, aynı zamanda da harbden masun kalmış olmanın bize harbin sıkıntılarında da masun kalmak imtiyazını vermeyeceğini düşünceğiz, harbe olmamanın bütün dünya ateş içinde yanarken bize normal bir hayat yaşamak imkânını bahsetmeyeceğimizi gözünde tutacağız. hayat şartlarını bu düşünce dahilinde çizeceğiz ve bütün kuvvetlerimizi milli korumamızı en geniş anlamında tahakkuk ettirmek için birleştiriceğiz.

Bu sahada hükümetin almayı lüzumlu görebileceği bütün tedbirleri milli koruma kanununun son şekline en uzak ihtimallerine varıncaya kadar en geniş hatlar dahilinde tamamen gözününe almıştır: Yiyecek maddelerinin vatandaşlara adilane bir şekilde tevzi, çiftçiye ve endüstriye azami yardımları istihsaline masun haddine kadar getirmek için yapılacak her tedbir ayrı ayrı düşünülmüştür.

Başvekil bu noktada bir ağabey, bir baba, bir nasihatçi ve bir de doğru yoldan ayrılmak temayülünü gösterebilecekleri karşı kuvvetini bilen, kuvvetini kullanmaya karar vermiş bir hükümet reisi gibi konuştu. Bu arada da son günlerin mahdud bazı sahalarda göze çarpan bir hastalığa temas etti:

Güya yarın yurdla bütün yiyecekler yenecekmiş gibi bazılarının erzak ithar ettikleri görülmüş, bunu müteakib de bazı spekülâtör-

Resimli Makale:

Faydasız cesaret, faydasız harekettir

Bazıları cesaretle cinnetli birbirine karıştırırlar, kendisini ateşe atan, mınareden fırlatan, ölüme karşı koyan kahraman telakkî ederler. Halbuki bu hareketler hiçbir o hareketi yapanın ne kendisine, ne de geride bıraktıklarına fayda vermez.

Ölümden korkmamak, ölüme telhikar karşılamak irzılmaz bir karakteri gösterir, bir meziyettir, fakat bu meziyetin tam bir cesaret telakkî edilmesi için ferde, alleye, cemiyete ve bütün bunların üstünde olarak vatana fayda getirmesi hesabla yapılması şarttır.

Şehir Haberleri

Bir sarhoş sokak ortasında donmuş bir halde bulundu

Hüviyeti belli olmayan bu adamın meyhane meyhane gezdikten sonra bir köşe başında sızdığı anlaşıldı

Dün sabah, Galatada Necatibey caddesindeki sokaklardan birinin köşesinde 30-40 yaşlarında kadar tahmin olunabilen bir cesed görüldü. Ceset keşiften zabıta haberdar edilmiştir.

Henüz hüviyeti anlaşılmayan ölümlün, sarhoş bir halde meyhanelerden birinden çıkıp burada sızdığı ve sotuktan donarak bu akibete uğradığı sanılmaktadır.

Vak'aya el koyan müddeumama icab eden tetkiklere başlamıştır. Diğn cesedi muayene eden adliye doktoru Enver Karan, morga kaldırılmasına lüzum görmüştür.

Bundan başka evvelki gece de Yükksekaldırımındaki arsalarından birinde gene bir cesed bulunmuştur. Yapılan tahkikat sonunda, ölümlün, belli başlı ikametgâhi olmayan Bayraktar Ziya adında bir akci hastası olduğu anlaşılmıştır. Ölümlün tavini için bu cesed de morga nakledilmiştir.

Havagazi ocakları dikkatle kullanılmalıdır!

Havagazi sarfiyatında tasarruf maksadıyla yapılmasına karar verilen gaz tahdidatının tatbikine dün den itibaren başlanmıştır.

Evvelce de yazdığımız gibi dün sabahdan itibaren şehre sabahları saat 7-13, akşamları da 19-22 arasında olmak üzere 9 saat gaz verilmiştir. Ancak bu saatler haririnde de havagazi şebekesinde pek az tazyikli gaz bulunacaktır.

Gaz verilmediği saatlerde musluklar açıldığı takdirde borulara hava girecek ve bu suretle tam gaz verildiği zaman ani infilaklara sebebiyet verilmiş olacaktır. Alâkadarlar, bu gibi kazaların önüne geçilmeye üzere gaz verilmediği saatlerde muslukların katliyen açılmamasını ehemmiyetle tavsiye etmektedirler.

lerin sırf kendi menfaatlerini temin için altın fiyatını yükseltmeye çalıştıkları göze çarpmıştır. Tekrar edelim, Türkiye bugün yiyecek bakımından, yiyeceği kifa yeti bakımından Avrupa'nın en mes'ud memleketi olduğu gibi parasının kuvveti bakımından da o vaziyettedir. Binaenaleyh hükûmet erzak stoku yapılımasına müsaade etmeyeceği gibi altın alm satımına müdahale etmemekle beraber spekülâtörlerin gayrimişru hareketlerine de müsaade etmeyecektir.

Başvekil tam zamanında ve çok iyi olarak yapılmış olan hasbihalinin hepimizde milli bir kanaat haline gelen bir cümle ile bitirdi. Cihan yangınından el birliği yaparak şerefimizle çıkacağız. Bu nutkun bugünden itibaren erzak ve altın fiyatlarında tesir yapacağımızı kuvvetle tahmin ve ümit edebiliriz.

Ekrem Uşaklıgil

Şehir Meclisi bugün Şubat toplantılarına başlıyor

Toplantılar bir ay kadar sürecek

Şehir Meclisinde bugün öğleden sonra saat 14 de toplanacak ve üçüncü intihab devresinin 4 üncü yılı Şubat devresi toplantılarına başlayacaktır. Toplantı Vali ve Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdarın bir nutkile açılacaktır.

Şehir Meclisinin bugünkü toplantısında 1937 ve 1938 mali yılları bütçe harici idare hesapları hakkındaki daimi encümen raporları ve kaloriferli apartmanlar hakkındaki zabıta belediye talimatnamesine eklenecek maddeler hakkındaki teklifler görüşülecektir.

Bundan başka İstanbul bir numaralı imar talimatnamesi ile Taksim, Galatasaray, Eminönü,

Sirkeci ve civarları imar planları, Üsküdar ve Kadıköy nazım planlarına göre ilk beş senelik programda ayrılan tahsisatın tevzi sureti ve sanayi müesseselerinin kurulacağı mantakalar hakkındaki teklifler tetkik ve müzakere olunacaktır.

Şehir Meclisinin Şubat devresi toplantıları bir ay kadar devam edecektir.

Belediye tarafından hazırlanmakta olan yeni mali yıl bütçesi yetiştirilebildiği takdirde Meclisin bu devre toplantısında görüşülecektir. Bütçe hazırlıkları ikmal edilemediği takdirde Meclisin Nisan devresi toplantılarında tetkik edilecektir.

Bir sarhoş mugan-niyelerin üzerine tabancasını boşalttı

Evvelki gece Çemberlitaşa etrafı bir hayli telaş ve heyecana düşüren bir valka cereyan etmiştir. Sirkeciye oturan ve seyyar satıcılık yapan Mevlüt adında biri evvelki gece sarhoş bir halde Çemberlitaşta içkili gazinolardan birine gelmiş ve bir masa işgal etmiştir.

Bir müddet burada da kafayı çeken Mevlüt, bu sırada sahmede şarkı okumakta olan kadınlara sinirlenmiş olacak ki birdenbire cebinden tabancasını çıkarmış ve üzerlerine doğru üç el ateş etmiştir. Fakat sayını hayret birtesadüf eseri olarak kursunlar boşa gitmiş, bu suretle muhakkak bir cinayetin önü alınmıştır. Bu küstahça hareketle civarda ve gazinoda bir hayli korku ve telaş uyandıran sarhoş zabıta tarafından yakalanmıştır.

Günümüzün kâr ve ekmele almak istiyen iki çocuk

Küçükpazarda Kantarcılarda çiraklık yapan Mehmed ve Kemal adlarında 2 çocuk dün baskısına aid ve günü geçmiş karnelerle bir fırından ekmele alırken cürmü meşhud halinde zabıta tarafından yakalanmışlardır.

Dün her iki suçlu da sahtekârlık suçundan müddeumamiliğe teslim edilmişlerdir.

Dün sabah, matbaaya gelmek üzere, Aksaray durağından tramvaya binen bir arkadaşımız anlatıyor:

«Sabah saat 7,45 de tramvay durağına geldim. Aksaraydan, Yedikule-Sirkeci, Topkapı-Sirkeci, Ortaköy-Aksaray; Har-

biye-Aksaray olmak üzere; 4 hatın tramvayı geçer. Saat 8 i 5 geçe bir Yedikule arabası gelibildi. Dört hattın telâki noktası olan bir yerde hem de sabahleyin 20 dakika tramvay beklemek çok değil mi?»

ISTER İNAN
ISTER İNANMA!

Dün iki ihtikâr suçlusu yakalandı

Bir kasab ve dükkânında kibrit olduğu halde vermeyen tütüncü adliyeye teslim edildiler

Dün adliyeye muhtelif semtlerde vukubulan iki ihtikâr hâdisesi intikal etmiştir.

Bunlardan birinin suçlusu, Beşiktaşta, tramvay caddesinde kasablık yapan Mehmed Gülerdir.

Mazmun kasab seksen iki buçuk kuruşa satılması lüzum gelen eti bir müsteriye 90 kuruştan satarken cürümüşhud halinde yakalanmıştır. Diğer suçlu da Akşarayda Kemalpaşa caddesinde tütüncülük yapan Hüseyin adında biridir.

Hüseyin kibrit mevud olduğu halde kibrit almağa gelen bir şahsa olmadığını söylemiş, yapılan araştırmada sonunda ise dükkânında bir hayli kibrit bulunmuştur.

Her iki suçlu da dün milli koruma kanununa muhalefet suçundan müddeumamiliğe, oradan da asliye 2 nci ceza mahkemesine sevk edilmişlerdir.

Şeker saklıyanlar mahkemede

Kasımpaşa hamamının küllhanına 800 kilo şeker sakladıkları için geçenlerde adliyeye teslim edilen bisikletçi Kerimle hamam küllhanı Halil'in mevkufer duruşmalarına asliye 2 nci ceza mahkemesinde başlanmıştır.

Aynı mahkeme, muhtelif semtlerde kömür, odun ihtikârı yapan dört kömüröçüyü de cezaya çarptırmıştır.

Cemal Reşidin piyano resitali

Güzide san'atkar Cemal Reşid, 10 Şubat Salı günü akşamı Şehir Komedî tiyatrosunda bir piyano konseri verecektir. Programında Bach, Beethoven, Liszt gibi, büyük dâhilerin yeni eserleri bulunan bu konserin başlıca hususiyeti Cemal Reşidin bizzat bestelediği bir sonata çalmasıdır. İki yıldır, Cemal Reşidi dinleyemeyen İstanbullular için bu konser müstesna bir fırsat olacaktır.

TEŞEKKÜR

Urfa Valisi Ekrem Yalçınkaya'nın delâleleri ve General Cevdet Bilgi, şinin müsaadeleri üzerine Urfa'da askerî hastahanesi operatörü M. Kemal Öke'nin talebisi doktor yüzbaşı Hilmi Akın tarafından arkadaşımız Toprak Mahsulleri Ofisi müfettişi Toprak Hamdi Yazıcıoğlu'na istisaklı müzmin apandisit ve aynı zamanda fitak ameliyatının muvaffakiyeti yapıldığı öğü renilmiştir.

Her iki ameliyatı muvaffakiyetle icra eden değerli doktora ve ameliyatın vakti geçirmeksizin yapılmasını temin buyuran Urfa'nın sayın Valsile de, geril kumandanına ve jandarma alay kumandanı yarbay Abdülkadir Ereli ve ameliyattan evvel ve sonra büyük bir dikkat ve sefkat gösteren hastahane başhekimini göz mütehassısı doktor binbaşı Hayri İnce'le ve hemşire Aysel Özel ile şühriye şavuş, onbaşı ve erlerine açık teşekkürlerimizi sunarız.

Başvekilin mühim hasbihali

(Baştarafı 1 inci sayfada)
ne karar verdikse gene oradayız. Değişmiş hiçbir şey yoktur.

Millî koruma kanunu
Bugün sizinle politikadan ve bunun da günün herkeşçe en önemli görünen olaylarından bahsedeceğim. Millî koruma kanununda yapılan yeni değişiklikler, Büyük Millet Meclisince kabul edildi. Yarın resmi gazete ile yayınlanacaktır. Bunun için evvelâ bundan başlayacağım.

Dünya buhranının zoru şartları içinde yürüyen milli hayatın bu günkü ana davalarını ve bu davaların halli uğrunda hükümetimizin aldığı başlıca tedbirleri ve gene bu uğurda sizlere düşen vazifeleri belirtmek istiyorum.

«Hakiki bir dünya yangını»

1939 Eylülünde Avrupada başlayarak göttükçe sirayet ve şumülü nü genişleterek Afrika'ya, Asyaya, geçmiş ve şimdi hakiki bir dünya yangını halini almıştır. Harb, yalnız harbe girmiş olan memleketlerde tahribat yapmakla kalmıyor, aynı zamanda yer yer ve çeşid çeşid ıztrablar, yoksulluklar yaratarak ve bunlar da dalga dalga; memleketten memlekete geçerek bütün insanlığı saran muazzam bir buhran halini almış bulunuyor. Bu sebeble hüküm sürmekte olan buhranın sıkıntılarında yalnız harb içinde bulunan milletler değil, derece derece bütün milletler müteessir oluyor. Zamanımızda harb dışında kalmak demek, hiç bir suretle buhrandan ve onun sıkıntılarında uzak olmak demek değildir.

Harb sürüp göttükçe

Beş kıt'aya yayılan harbin ve bunun neticesi olarak bütün insanlığı saran insanlığın seyrî ve sonu hakkında şimdiden bir şey söylemek de mümkün değildir. Fakat şu da gerçektir ki, harb sürüp göttükçe sirayet ve doğruduğu sıkıntılar çoğalmaktadır. Bu harb dünyayı yalnız siyasi müvazenesini bozmakla kalmadı, iktisadi müvazenesini de altüst etti.

Aziz yurdtaşlarımız,

Memleketimizin bugüne kadar harb âfetinden masun kalmış olması, şüphesiz büyük bir nimettir. Bu nimetin yüksek değerini bütün vatandaşların iyice ölçtüklerine şüphem yoktur. Fakat bugünkü yaşayışlarımızı da ona göre kavrayıp düzenlemelerini istiyorum.

Harbin doğuracağı sıkıntılar

Aynı zamanda aziz yurdumuzun bugüne kadar harbden masun kalmış olması, bize büyük yangının hududlarımızda gelip dayandığını unutturmamalıdır. Bugün memleketimiz çepçevre harb yangını ile sarılmış bulunmaktadır. Bu gerçeği bütün vatandaşların daima gözünde tutmaları ve onun şart koştuğu anlayışı ve uyantılığı göstermeleri lâzımdır. Bundan başka yurdumuzun harb musibetinden masun kalmaması, bizim bu harbin doğurduğu sıkıntılardan uzak olacağımız zihniyetine de yer vermeliyiz. Filvaki güzel yurdumuzun harbin dışındadır. Fakat cihan buhranını içinde ve bu buhranın tesirleri altında. İki buçuk yıldanberi hududlarımızın dışında sürüp gitmek te olan harbin yarattığı sıkıntılar biz de çekiyoruz. Ve gün geçtikçe memleketimizde bu sıkıntılardan da ziyade artacağını da biliyoruz. Bu vakta bütün vatandaşların yaşayış isteklerini; yaşayış iddialarının hududlarını açık olarak çizmeleri için birinci şarttır. Bu sebeble hududlarımızda harb olmaması, bizim normal, yani 1939 senesindeki gibi yaşamamızı icab ettireceği hakkındaki düşüncemizi yalnız hatâli değil, belki çok fena ve zararlı olduğunu yurdtaşlarımıza hatırlatmak vazifemdir.

Değişmez ana davamız

Sayın yurdtaşlarımız, Ne zaman, nerede ve nasıl biteceği belli olmayan bu cihan harbi karşısında ve onun yarattığı buhran içinde bizim değişmez ana davamız milli korumadır. Burada milli korunmayı en geniş manasile alıyorum. Bizim milli korumaya davamız bir yandan hududlarımızın dışından gelecek her çeşid tehlikeye karşı aziz yurdumuzu, istiklâlimizi korumak, öte yandan da dünya buhranının doğurduğu sıkıntılar zamanında karşılamak ve böylece milli varlığımızı yıpranmadan sapaşğlamayı yaratmak ve yürütmektir. Milli koruma davamızı mutlaka eksiksiz ve pürüzsüz olarak gerçekleştirmek için bütün varlığımızı bu davanın uğrunda harekete getirmek ve bu davanın emrine vermek zorundayız. Bu da bizim milletçe fragatın

(Devamı 5 Incl sayfada)

TAKVİM		Şubat	
Rumi sene	2	Arabi sene	1361
1857	Pazartesi	1942	Kasım
2 inci Kânun	20	Resmî sene	87
GÜNEŞ		İMSAK	
S. D.	Muharrem	S. D.	
7 11	16	5 10	
1 46		12 04	
GÜN		YATIR	
S. D.		S. D.	
E. 12 28	15 09 17 26	18 68	
V. 7 02	9 43 12 -	1 34	

Yenilik araştırması

Yazan: Halid Ziya Uşaklıgil

Berlinde bir uzunca ikamet etmiş zengin bir Alman ailesiyle sık sık buluşurdum. Bu ailenin yirmi ilki yaşında güzel, ve güzellikten ziyade zekâsile, bilgileriyle dikkatli çalib bir kıza vardı ki son asrın genç kıza için tam delâletle bir enmüzeç tıpkı ederd. Onun hakkında bilgileri dedim, zira onun muhtelif sahalarda birçok ve çeşit çeşid bilgileri vardı. Yüksek tahsil devresine gelince ilk önce kimyaya merak sarmıştı, sonra bunu terk ederek sırası küçük yaşındanberi meşguliyetleri arasında firması olan musikiye, edebiyata, resme iptilâ derecesine varan bir inhimlak ile oradan oraya sıçrayan fikri nihayet oymacılıkta karar vermişti. Çıldırmasına rakseder, saatlerle tennis oynar, uzak mesafelerde otomobil kullanır, izci-lerle beraber seyranlara çıkar, hiç birinden vorulmaz ve hiç birinde durmazdı.

Fakat daha yenileri? Fransızların Erick Satie-sini anlıyor musunuz? Ondan evvel Fouré, Debussy, Ravel... Artık devam etmesine meydan bırakmadan bir cümle sıkıştırdım: - Musiki için oldukça hazırım, fakat resimde hiç öyle değil... - Ne gibi? diye sordu. - Resimde son hareketleri anlamaktan âcizim. Impressionisteler, cubisteler, bence başka bir dille konuşan adamlardır. Meselâ üç gün evvel Leipziger Strasse'de bir sergiye girdim ve planca mü-sade, müsamaha fikirlerle doluştım, durdum; hiç bir şeyler anı-yamadan çıktım. - Oraya yarın beraber gidelim, size delâlet edeyim. Pende fasılası bitmek üzere idi; tekrar, bu defa serbest kalan sağ elini vererek: - Herkes yerine dedi, ve: - Yarın sabah Esplanade-de saat dokuzda... diye ilâve ederek koşu koşu ayrıldı.

Binalar var. An'anelerden ayrılmayan memleketlerde, meselâ mimarlıkta mussannaf üslûblara sadakat gösteren Pariste böyle yeniliklere pek nadir tesadüf olunur; sizde, aksine... - Evet, diye sözümlü kesti; bizde mimarlar yenilikler ararlar; ve her araştırmadan sonra bir güzellik çıkar. Bunlardan bazılarında tevakkuf olunmaz, onlar pek az zaman içinde iflâs eden teşebbüslerdir. Bakınız Rococo denilen ziynet tarzı yaşadı mı? Art nouveau denen ve san'atin bir hezeyanı kablından olan üslûb ne kadar sürdü? Cubiste mimarlık ne kadar yaşayacak? Ne olursa olsun bu araştırmalardan bir gün bir netice çıkar. Bu araştırmalara karşı büyük bir müsamaha ve müsaade fikrile davranmam. İşte siz yeni resim sergisinde öyle davranmışsınız atınma... Bu «amma» dan el çantasını yakaladı: - Haydi, şimdi beraber dolaşalım! diye kalktı. Oraya beraber gittik, her levhanın karşısında bana tariflerle, i-zahlarla dolu notuklar irad etti, ben her yeniliğe kapalı duran bir kafa taşıyor görünmekten çekinerek anıyorcasına dinledim ve itiraz etmedim ki ilk defa buradan nasıl bir kanaatle çıkmış idiysem gene öyle çıkıyordum. O, kapıda benden ayrılırken dedi ki: - Siz bana an'anelere sadık olan memleketlerden bahsettiniz. Onlarda da, belki buradaki kadar değil, fakat bir araştırma hareketi vardır; fakat onlarda öyle devam eden an'ane bağlılığına da tesadüf olunuyor ki... İşte size bir misal: Bunun an'ane bağlılığına en ziyade esir olan İngiltereden alacağım. Orada yapılan oyun kâğıdlarını göz önüne getiriniz. Bu kâğıdlar ücad olundukları zaman kral, kraliçe, oğlan nasıl tersim edilmiş ise bugün gene öyledir. Buna mukabil

Konuşması da öyle idi. Ona bir gece Opérada iki perde arasında keskin dişlerle kabuğile beraber bir ham elma yerken tesadüf ettim, beni görünce serbest olan sol elini uzatarak gülümsedi: - Vitamine dedi. Sonra elmasını bir kere daha ısırarak doğu ağzının için den sordu: - Wagner. Onu nasıl buluyorsunuz? O akşam bu bestekârın bir eseri temsil olunuyordu. Cevabıma intizar etmeden: - Sizin şark kullaklarınız için onun gürlütüleri fazla geliyor mu?... Ve gene beklemeden ilâve etti: - Bakınız, san'atta, hele musikide, resimde her şeyden evvel istinas lâzımdır, yavaş yavaş bir alışkanlık olmayınca san'atın yeni tecellilerini takib etmek ve onlardan zevk almak imkânı yoktur. Siz bana garb musikisi'le de ülfetiniz olduğundan bahsetmişiniz, çun- için Wagner-den irkilmemenize şaşmıyacağım, hattâ o artık eski

bir adam değilim; anlamak şartile... San'at sahasında yenilikler bir istikrar noktası buluncaya kadar araştırmadadır. İstikrar noktası bulunduğundan sonra orada ne kadar kalınır? Yeniden bir araştırma hareketi başlayıncaya kadar... Bakınız, size fikrimi açıklayan şeylerden birini söyleyeyim: Dikkat ediyorum, München-de, Berlin-de birçok binalar görüyorum ki maruf üslûblardan hiç birile tevafuk etmiyor. Sizin so- kağınızda Tiergarten Strasse-de, Kurfürskendann-da böyle birçok

(Devamı 6 ncı sayfada)

Zayıf eserleri san'atkârlar kurtarmıya muvaffak olamazlar mı?

YAZAN: Nusret Safa Coşkun

Meslekdaşımız Ulunay, Şehir komedi tiyatrosunda temsil edilmekte olan, «İşçi Kızı» için yazdığı tenkidin altına şu notu ilâve etmiş: «Sayın arkadaşım Nusret Safa Coşkun, artistlerin eseri kurtarmak için kan tere battıklarını yazıyor. Bu benim idrakimin hududu na sığmayan bir halettir. Bir eseri filân veya falan artistin kurtarması bahis mevzuu olunca, o zaman yalnız artistler değil, seyirciler bile bir ağzıdan, «Can kurtaran yok mu? Diye bağırırsalar faydası olmaz.» Fihakkıka, (Saadet Yuvası) komedisinde olduğu gibi. «İşçi Kızı» da da eseri, bazı artistlerin sırtlarına vurarak, san'at yokuşunu burunlarından sohuya sohuya tırmadıkları yazmıştım. Bu vesile ile dostumuz Ulunay, bana birkaç okuyucumdan aldığım mektuba da cevap vermek fırsatını bahşetmiş oluyor. İdrakinin hududlarını pek dar sayarak, kendi kendisine iftira eden sevimli Ulunay'a bikiuem, evvelâ bir «Etağfurullahı bərç» müyüm? He pimiz biliriz ki, meslekdaşımızın kültürü ve idrakinin hududu, kendisini dışarıda bir (Hayat sahası) aramaktan menedecek kadar geniş-tir. Gene biliyorum ki, Ulunay, pek âlâ, bazı zaman, san'atkârların zayıf eserleri kurtarmak muvaffakiyete ni gösterdiklerini takdir eder ve dünyanın her tarafında, bazı sevilmiş san'atkârların yüzü suyu hürmetine tutulmuş eserler vardır. Fikrime muteriz bulunan Ulunay'ı bambaşka bir yoldan iknaa gideceğim, bu yol, aldığımı biraz evvel kaydettiğim mektublara verdiğim cevabım içinden geçer. «Saadet Yuvası» komedisi için yazdığım tenkidin sonuna, «Bu eser, imkânı yok, on beş giünden fazla oynanamaz.» Demiştim. Hal-

buki tam bir ay temsil ve bu iddiam, 30 gece 4 gün tekzib edildi. Derken, san'at nünecimliğine kal kısmanın cezasını çekmeğe başladık. Muhteşem Fatim hocamız 25 se nedir, kar yerine güneş açtırır, güneş yerine kar serptirir, bizim tahmin hatamız, birkaç muzib okuyucu tarafından yakalandı; «Hani diye yazdılar. on beş gün oynama mazdı. Bir aya yakıştı, hem de halk katıla katıla gülüyor, eser, alkışlıyor.» Fatim hocaya ihanet eden âletleri ise, bizi de mahcub çıkaran Şehir Tiyatrosunun sevimli san'atkârlarıdır. Kabahati hiç çekinmeden onların üzerlerine atabilirim. «Saadet Yuvası» ni seyrettiğim akşam, gülmek şöyle dursun, tebesüm bile etmemiştim. Nitekim, her zaman olduğu gibi, halkın kahkaha tufanlarında sahnenin rampına pek mebzul çarpmamıştı. Oyun sonunda, perde de, perdecinin alışkanlığından olacak, kimse alkışlamadan, kendi kendine, o da bir defalık etkilerini kaldırmıştı. Aradan, on gün geçti. Ankaradan gelen bir dostum, pek ziyade ısrar ettiği için, beraberce aynı eseri bir defa daha görmek mecburiyetinde kaldım. Düştüğüm hayreti nasıl anlatmıyorum? Bu benim ilk gece gördüğüm (Saadet Yuvası) değildi. Gülmekten dalağı şişen dostuma, «Başka yere girelim, canın sıkılacak!» Dediğime pişman oldum. Çünkü, ben ondan çok gülüyordum. İkinci perde ile başlayan, küçük rolünü Hâzım adamakıllı genişletmiş, Vasfi Rıza ile yeni mizansenler ilâve etmişlerdi. Eserde, insanı dondu-

ran poyraz yerine, ılık bir lodos havası esiyordu. Oyun canlanmış, gelişmiş bir şeye benzemişti. Nitekim ilk gece saat 11 e on kala biten temsil tam 11,30 da nihayete erdi. Aynı hâdiseye, (Oyun içinde oyun) da da şahid olduk. Hâzım, birkaç gece sonra taklidi de değiştirerek, Giridli şivesile konuşmağa başladı, Muammerie beraber yeni mizansenler, espriler koydular, o da bu yüzden tuttu. Bir misal daha vereyim: Dört, beş sene evvel, Necib Fazılın, Şehir Dram Tiyatrosunda «Bir adam yaratmak» isimli piyesi temsil edilmişti. Bu eserin, edebi bakımdan kuvvetini inkâr edecek değilim. Fakat, «Bir adam yaratmak» ı Muhsin Ertuğrul oynamasaydı, eser, sahnede, kitabda olduğu kadar muvaffak sayılamıyacaktı. Bir misal daha: «Taş Parçası» nda da İsmail Rıza'yı aradığınız gibi.. Şurasını unutmamak icab eder ki, temsile, ruh ve canveren san'atkâr olduğuna göre; bir eseri aslında daha cazib bir hale getirmek onun elindedir. Hele mevzu, espiri, hareket, teknik, entrik fikarasi piyeslerde san'atkârın rolü çok mühimdir. Misallerini yukarıda saymadık mı? Sonra, bizim Şehir Komedi Tiyatrosunun hususiyetlerini, bu tiyatroya karşı halkın itiyadlarını da gözden kaçırmamak lâzımdır. Biz de, filân veya falan artistin rolü olduğu zaman tiyatroya geldiği, gişeye, «Filâncanın rolü var mı?» Diye soran seyirciler vardır. Müellifler, adaptasyoncular, Şehir (Devamı 4/2 de)

Bilmecemiz
Bugün 4 üncü sayfamızdadır

PATRONA

HALİL

Dünkü kısmın hülâsası

Fransız elçisinin ziyaretinden sonra damad İbrahim Paşa Sâdâbâd köşkünde Reisülküttâb Mehmed Efendi ile konuşuyor. Mesele Fransa ve Rusya mactesidir. Sadrazam köşke doğru yürürken yolda bir çınar altında uyan bir delikanlı görüyor. Çavuşlar delikanlıyı uyandırmaya kalkınca mâni oluyor. Sere serpe yatan delikanlıya baktıktan sonra çekilip gidiyor. Atların hazır edilmesini emrediyor. Bu sırada Fransız elçisinin hediye olarak gönderdiği 12 tüfeğin geldiği haber veriliyor. Sadrazam bunlardan üçünün doldurubmasını emrediyor. Çünkü kendisi yaman bir nişancıdır. Bir defa Nemeç elçisinin huzurunda nişan taşını dövülmüş, bu taşı düzeltmeğe giden yeni çerinin bacakları arasından ikinci defa taşı vurmıştı.

(Roman devam ediyor)

Reisülküttâb Mehmed efendi paşanın mactesadını anlattığı için gülümsedi:

— Sultanım, izni serîlanız olursa dereye desti atsinlar.

İbrahim Paşa ses çıkarmadan çavuşlara baktı. Çavuşlar koşullar, küçük bir «bovuç» bulup Kâğdhane deresi ontasına fırlattılar. Dere durgun olduğu için desti bir iki defa bocaladıktan sonra olduğu yerde kaldı. İbrahim Paşa uzun namkullu Fransız tüfeğini omuzuna kaldırıp oturduğu yerden ateş etti. Kurşun nişana dokunmadan karşı yakaya düştü, hafif bir «oz kaldırdı.

Sadrazam destiyi uramadığı için öfkeleni. Tüfeklerden birini daha alıp omuzuna kaldırdığı zaman derenin karşı tarafındaki ulu çınar gölgesinde uyuyan «balduç» adamın birdenbire sıçrayıp haykıracağını işitti:

— Hey.. dur bre yoldaşım. Bunda adam olduğumu görmez misiz?

İbrahim Paşa istemiye istemiye gülümsedi. Elindeki arkıboz'un altın işlemeli kundağını ipek seccade üzerine dayadı. Ardında duran çavuşların üçü birden kol-karını kaldırıp seslendiler:

— Savul bre kallas!

Çınar altında duran adamın telâs etmeden eğilip palasını alarak silâhlığı arasına sokuşturduğunu

gördüler. Al cepkenli delikanlı ağır adımlarla yol boyunca doğru ilerliyordu. İbrahim Paşa çavuşlara emir verdi:

— Bre koman, şu yiğiti ihzar eylen! [1] Çavuşlar seyirdirken arklarından seslendi:

— Baka çavuşlar.

Çavuşlar dönüp baş kestiler. Paşa kolunu kaldırdı:

— Dahi kuluna keder iristirmen.

Üç çavuş dar köprüyü geçip karşı yakadaki mermer çeşme önüne vardıkları zaman, çınar altında uyuyan yiğit çeşmede yüzünü yıkıyordu. Kurşunun arasından kenarı sırma işlemeli pembe bir «yağlık» çıkarıp ellerini ve yüzünü sıtdı. Veziriazam çavuşları etrafını sardılar:

— Yürü yoldaşım.

Delikanlı telâs etmeden pembe yağlığını silâhlığı arasına soktu, gülümseverek geriledi:

— Ne istersiz?

— Sahibi devlet hazretleri fermanı var!

Delikanlı yüksek sesle güldü:

— Bizim devletli vezirlerle işimiz yok. (Üç adam geriye sıçradı) İmdi boşlan bizi.

Çavuşlar sert sert baktılar. Karşı Ali Çavuş bağırdı:

— Bre asılacak. Ya, veziriazam İbrahim Paşa fermanı serîfine karşı mı durursun?

Kara yağız yiğit sükkûnetle gülümsedi:

— Tutahım öyle olsun. Benden ne istersiz?

Çavuşlar bir an için palalarını sıyırmayı akıllarından geçirdiler. Fakat İbrahim Paşanın emrini hatırladıkları için durdular. Kara Ali yavasladı. Yalvarır gibi boyunu büktü:

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

— İnad eylemen yoldaşım. Emir kuluyuz, ekmeğümüzden oluruz!

Alının son sözleri kara yağız delikanlı üzerine bir yıldırım tesiri yaptığı için başına önüne eğdi:

— Nanınsızdan mı [2] olursuz?

— Beli yoklaşım.

Delikanlı bir an için tereddüt etti, ardından üç çavuşun önüne düştü, yürüdü. Damad İbrahim Paşa ejderhali havuz başında aşağı yukarı doluyor, Reisülküttâb Mehmed Efendi bol yenileri sarıkan yezlik kaftanı içinde aksakallı bir çüce gibi görünüyordu. İbrahim Paşa başını dikip dik dik baktı. Çavuşlar baş kestiler. Önlerindeki delikanlı üç adım alagada durdu. Bir elini göğsüne bastırıp selâm verdi:

— Sahibi devlet siz misiz? İbrahim Paşa gülümsedi:

— Belâ, sahibi devlet biziz. Ya «cenabi serîfiniz» kimsiz?

Delikanlı dudaklarını ısırıldı:

— !...

İbrahim Paşa yürüyüp ipek seccade üzerine bağdaştı. «Arkıboz» tüfekleri orada duruyordu. Paşa sordu:

— Çınar altında uyuyan sen mi idin?

— Beli, bizdik.

Paşa az evvel destiye boşalttığı tüfeği gösterdi:

— Seni tatlıca uykundan uyardık. Dile benden ne dilerse?

Kara yağız delikanlı yüzünü eksitti:

— Muhtaç değilüz. [Pazoların] gösterdi] Gücümüzle «nanı pare» kesbederiz. [3]. Yan tarafta duran çavuşlar kaş ve gözleriyle ısmarlar ettiler. Delikanlı görmezlikten geldi. Reisülküttâb Mehmed Efendi'nin yüzü sararmıştı, dudakları ve elleri titriyordu. İbrahim Paşa kaşlarını çatı:

— Levend misin?

— Levend idik.

— Ya şimdi?

— Uzun çarşıda minacılık [4] eder, ekmeğimizi çıkarırız.

İbrahim Paşanın gözleri şüpheli parladı:

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

— Baka oğlancık. Doğru söyle.

medin. Ya minadisın de çınar altında uykuda mı tellâlık ederstin? Gel doğrusunu söyle, adın ne senin, ne iş yaparsın? Bunda neden pervasızca uyur idin?

Delikanlı yüksek sesle güldü:

— Doğru. Çınar altında tellâlık edimez. Sabah Kemberburgaza gitmiş idik. Anda bir Levend yoldaşımız vardı. Arkıboz açıldığında kolunu ve ayağını vermiş idi. Halen «oturak» tır. Anı görüldük.

— Dönüşte yolun Sâdâbâda ma düştür idi?

— Beli, sıcaktan bunatmışık.

İbrahim Paşa genç adamın gözlerine dikkatli dikkatli baktı:

— Ya bizi tanır mısın?

— Yok; görmüşlüğümüz yoktur.

Paşa al yanaklı, sırma kâküllü ve badem gözfü bir çoğlanım sunduğu aşlama demirhindi kupasına yudum yudum emdikten sonra fütursuz fütursuz kendisini seyreden kara yağız adama sordu:

— Elirden daha ne gelir?

Dirseklerine kadar sıvalı kolları üzerinde mavi «dövmeler» salımlanan adam gülümse:

— Ehil değillik amma. destiye kursum atar, keçeğe paşa çalaruz! Sadrazamın yanakları kızardı. Önünde duran ağır arkıbozlardan birini işaret etti:

— Doludur. [Derenin bulanık suları arasında hâlâ hareketsiz duran nişan testisini gösterdi] Urabîtir misin?

Esmer adam gözleri parlayıp parlayıp tüfeği kavradı. Bir lâhzada su üzerindeki testinin param parca olduğunu gördü. İbrahim Paşanın yüzü sarardı. Çavuşlar kıkırcık kıkırcık su kenarına koşuştular. Reisülküttâb Mehmed Efendi kendini tutamadı:

— Barikallah! diye bağırdı.

Damad İbrahim Paşa ipek yazlık feracesinin iç cebinden bir kese altın çıkarıp fırlattı:

— Âferin.

Genç adam altın kesesine bakmadı bile:

— Bir hüner göstermedik sul-tanam.

Altınları almıyınca, sadrazamın şaşkınlığı arttı. Kızarıklık yüzünde dudakları titriyor, aslı nesli belirsiz bir adamın önünde küçüldüğünü duyuyordu. Durumunu sezdirmemek için sert sordu:

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

— Adın ne idi senin?

Küçük Hanımefendi

Nakleden: Muazzez Tahsin Berkand

Artık aynaya baktığım ve korku ve utancımın yüzümü kızartmıyor, bilâkis kendimi zevkle, sevgiyle seyrediyorum.

Fakat, her şeyin bir sonu olduğunu gibi bu güzel günlerin de nihayti geldi. Bir sabah Nezihe Hanım bize İstanbula avdetten bahsetti. O vakit tatlı uykumdan uyanımdım, hakikatî karşı karşıya kaldım. Şimdi ne yapacaktım,

Bu suali kendi kendime sordum. Nezihe Hanım nasıl anlattı? Zihnimden geçenleri açığa vurdu:

— Sen ne yapacaksın Neriman?

Birdenbire kendimi koskoca insan dünyasının ortasında yalnız, yapayalnız hissettim ve sesimde gizliyemediğim bir acılıkla:

— Ne yapacağım? dedim. Serisi ömrümü yaşamakta devam edeceğim.

— Yani ne gibi? Avrupadan bıkmadın mı? Memlekete dönmek istemiyor musun?

— Bıkamaz olur muvum? İstanbul ve Eursanın taşlı sokakları gözümde tütüyor.

— O halde sen de bizimle beraber memlekete avdet et.

— Oraya gidip de ne yapayım? Siz güle güle gidin, ben bir müddet daha İsviçrede kalırım. Esasen avdt beni korkutuyor.

— Niçin kızım? Üvey ananla miras meselesinin tamamen halledildiğini Feridun Bey yazmadı mı?

— Artık ondan korkmuyorum, kendimi müdafesa edecek vaziyetteyim.

— O halde?

— Başka şeyler var şimdi...

— Kayınvaliden ve kocan... deşil mi?

— Evet.

— Artık onlara karşı olan vaziyetimi de düzeltmek zamanı geldi kızım.

— Henüz kendimde bu mücadeleyi açacak kuvveti bulamıyorum. Pek yalnızım.

Neriman hakikî bir kızı gibi seven Nezihe Hanımın kaşları ç...

tıldı. Hayır, onu bu derece yalandan tanıdıktan ve sevdiikten sonra birdenbire dünyanın ortasında kendi başına bırakılmasının imkân yoktu. Mademki tesadüfler onları karşılaştırmış, Nezihe Hanımın evlâd acısıyla yaralı kalbine böyle bir teselli yollamıştı, o halde, başladığı hayırlı işi sonuna kadar yürütecek, onu yabancı bir memlekette olduğu gibi muhitinde de hınaya edecekti. Nerimanın ona hiç bir bakımdan zararı yoktu. Bilâkis, genç ve temiz neşesile hem onun, hem de Bülenin hayatlarını aydınlatıyordu.

Neriman, ihtiyar kadının kaşları çatık, yüzü dalgın bir halde düşünmeye daldığını görünce, endişe ile onun gözlerine bakmıştı.

Birdenbire onun yüzündeki gerginliğin zail olduğunu, bakışlarının şefkat ve sevinçle parladığını gördü. Aynı dakikada onun müşfik sesi şu sözleri söyledi:

— Kızım, İstanbula dönünce ben Büleni orada babasile bırakıp Manisadaki bağa gideceğim. Sizin gibi gençler için bu yaşadığımız günlerin hiç bir yorgunluğu yoktur amma siz bir de bana sorun. Kendimi öyle bitkin hissediyorum ki birkaç ay sakın ve sessiz bir hayat sürmeğe şiddetle ihtiyacım vardır. Beni yalnız bırakmayıp birlikte Manisaya geleceksiniz Neriman.

Hiç beklemediğim bu teklif karşısında hayretler içinde kaldım.

— Nasıl olur efendim?

— Neden şaşkın kızım? Birkaç ay Manisadaki bağda misafir olmak bu kadar olmayacak bir şey mi?

— Hayır, fakat...

— Aramızdaki samimiyetin bu gibi itirazlara yer bırakmıyacağımı zannediyordum Neriman...

İhtiyar dostumu gücendirmekten korkarak yanına yaklaştım, elini öptüm.

(Arkası var)

[1] Huzuruma getiren, demek istiyor.

[2] Ekmek demek.

[3] Ekmek parçası kaşanırız.

[4] Tellâlık.

(Arkası var)

Pancur

Yazan Pierre Louys

Türkçeye çeviren: Halit Fahri Ozansoy

Nihayet o:

— İşte sırtım, dedi. Mademki buna üzülüyorsunuz, o halde anlatayım size, niçin asla evlenmek istemediğimi... Anlatacağım.

Sizin sualiniz, bana, başkalarının sükutundan daha şefkatli geliyor. Çünkü, bazan, onların sükutunda, izzetinesimi yaralayan pek çok telmihler sezmemekteyim. Hakikaten bütün ailemin serveti kimsenin meçhulü değildir, ve zengin bir kız hiç evlenmediği zaman, bunun kusurunu daima onun gururuna, yahud ihtirasına, yahud çirkinliğine veya ahlakına atfederler: âlem, benim hayatımı muhakeme etmek için bu faraziyelerin herhangi birisini intihabda serbesttir, hani alicenablıkla dördünü birden kabul etmezlerse...

İnanın sözüme, taliblerini şahıslarından dolayı reddetmedim. Bir nevi korku ile kendimden uzaklaştırdığım kimse yalnız kocadır, erkektir, meşru veya gayri meşru âşıktır, yalnız odur. Bu korkum, ancak şimdi, yaşam kırka geldikten sonra yavaş yavaş kalbimden silinmeğe başlıyor... Maaşafih henüz daha meseleyi keşfettim sanmayın: benim hikâyem, bedbaht bir aşkın hikâyesi değildir; hayır, hayır, ben asla sevmemişim; pek erkenden ihtiyarlamıştım, bir akşam, on yedi yaşında iken.

Dinleyin beni. Hikâyem uzun sürmeyecek.

Hani hakikaten... ihtimal bu kadar adı, bu kadar malûm bir hâdisenin, hayatımı, istikbaldeki bütün neşelerinden mahrum bırakılmasına bir türlü anıyamazsınız. Hâdis, bir zabıta vak'asıdır; bütün gazetelerin üçüncü sayfasında bunun benzerlerini okuyabilirsiniz, ve hatta ben bu size anlatacağım hikâyenin şahıslarından birisi bile değilimdir. Münzevi varlığımın bundan bu derece titremesine gelince, buna sebep, o şeyi, kendimden bir adım ötede kendi gözlerimle görmüş olmam.

Bir hikâye gibi

dimliyeceksiniz, benim hissettiğimden hiç birini hissedemezsiniz.

Matmazel N... alnını elihe koydu ve, nazarları yere saptı, gözlerini bana hiç kaldırmaksızın, şu surtle anlatmağa başladı:

— Yirmi beş yıl oluyor, Saint-Sulpice'in gölgesinde, hususi eski bir otelde oturuyorduk. Basit bir otele: ne avlu, ne müstemelât; bütün pencereler sokağa, fakat bir orman yolu gibi sakin bir sokağa bakıyordu.

Bir gece, yazın ortasında, odamda boğucu bir sıcak vardı ve uyuyamıyordum. Annemi uyanmak korkusuyla penceremi de açmıyordum. Bir saat uykusuzluktan sonra kalktım, terliklerimi giydim ve zemin katındaki salona kadar, büyük merdivenden geçerek indim.

Burada... salonun vaziyetini iyice anlıyım. Otelin vaktile, binası gibi sokağın boyunca devam eden bir bahçesi vardı. Bu arsa inşaatçılara satılınca, Belediye, yolu uzatmak için bunun bir kısmını istimlak etmişti. Velhasıl salonun bir penceresi, karanlık bir köşeye açılıyordu, havagazı ışıklarının girmediği, esraergiz ve siyah bir inziva köşesine.

Odaya girince, bu pencerenin kapanmamış olduğunu gördüm. Yalnız pancurlar kapalı idi. Sıcaktan bitkin ve adeta boğularak halde, pencerenin dayanağına çıktım, parmaklarımın ucu ile pancurun lâta tahtalarını tuttum ve ayaklarımdan basıma kadar, gelenin lâtif serinliğini teneffüs ettim.

Mazimde, başka hiçbir şey karışmayan son hazlı dakikam o ândır.

Burada henüz bir dakika durmuyordum ki, öteden, bir çiftin zühür ettiğini gördüm.

Erkek, genç kıza, bu gölge ve sır köşesine sürükliyordu. Kendisi sahte bir işçi idi, üç hafta çalışıp altı ay ıssız gezenlerden biri;

çünkü güzelliği, namusluca çalmasını onlara nakir gördürmektedir. Kızı derhal tanıdım. Anamın, kendisine çok iyilik ettiği bir kızdı ve benim de birçok defalar görmüş olduğum bir terzihanede çalışıyordu. Çok kısa siyah bir eteklik ve gümüşü bir gömlek giyinmişti ve korsa takmamıştı (esasen korsaya ihtiyacı yoktu). Saçlarının küçük örgüsü, bir toplu iğne ile, sarımsın başının üstüne kaldırılmıştı.

İki omuzundan tutan arkadaşı, ona, telâşlı telâşlı:

— Ya burada? ister misin?

Dedi.

Kız, ölgün bir sesle:

— Barakın beni... bırakın beni...

Diye cevap verdi.

Sesinin tonundan, bu cümleyi, lokantadanberi, iki yüz defa tekrarladığı hiss olunuyordu.

Erkek, tekrar söze başladı:

— Haydi, yavrum, bana peki dedindi; peki dedikten sonra... Artık fikrini değiştirecek değilsin ya... Söz, sözdür, öyle değil mi? Burası iyi işte, niçin istemiyorsun?

— Hayır.. burada değil... Burada değil...

— O halde neresini istiyorsun? Sende para yok, bende de öyle; sana bir oda tutamam. Hisarlar gelersen, yürü öyle ise, bir saatlik yol.

Kız, hayır işareti yaptı. Erkek sinirlendi.

— Yumurcak, yüzüme bakıp konuşsana. Bana âşik mısın, değil misin?... Hani değilsen, biliyorsun ya, elimde başkaları var...

Küçük kız huçkura huçkura ağlamağa başladı. Benim dayanmış olduğum pancura karşı o kadar şiddetle ağlıyordu ki, bu muztarib genç kalbin bütün çarpıntılarını hissediyordum.

— Evet, sizi seviyorum, diyor. Fakat bunun için değil, bunun için değil... Nasıl diyeyim bilmem, fakat bu değildir aşk. Sizi seviyorum... çünkü tatlısınız, çünkü diğerlerinden başka türlü ko-

şunizi gördüğüm zaman ben pek memnun oluyorum. Öpmek için sizi seviyorum. O! bunun için ne kadar isterseniz, her akşam, her zaman. Fakat bana bu şeylerden bahsettiğinizdenberi, hayır, anlıyorsunuz ya, istemiyorum... bilhassa sizinle... Sanırım ki bu, fena bir şey olurdu.

Erkek omuzlarını silkti ve küfür etmeğe başladı.

— Ah! canına yandığının kaltağı. Daha bir şeyler dedi, fakat söyleyemem.

Sonra yeleğinin altından bir bıçak... bir bıçak... hem de bir kasab bıçağı... âdeta kılıç gibi bir şey çıkarıp, benim göğsüme hiza sırda, pancura sapladı ve sert ve alçak bir sesle:

— Şimdi, dedi, biz bizyiz. Eğer sıçarsan saplarım.

Genç kız kaskatı kesildi. Korkunç bir sahne başladı.

Sokak tamamen ıssızdı ve öyle derin bir sessizlik vardı ki, yalnız kirlarin sessizliği bu kadar durgun olabilirdi. Hattâ şehrin gürültüsü bile işitilmiyordu. Saat kaçtı? belki sabahın ikisi. Bu çiftten ve benden, bu manzaranın dehşetinden taş kesilmiş seyircisinden başka, mahallede herkes uyuyordu.

Yalnız parmaklarımı uzatmakla dokunabileceğim kadar yakınımda, genç kız, adeta kendisine kuvvet veren bir enerji ile mukavemet ediyordu.

Baş iğlik, dizleri sıkışık, iki büklüm olmuştu. Helecanlı bir hayvan gibi ızdırab çekiyor, mücadele ediyordu. Bu hal, inanmayacağımız kadar uzun sürdü; fakat, Yunan şarkısında olduğu gibi, hani Saron çobanı öldürür, işte onun gibi, en sonunda kız mağîüb oldu.

O zaman havayı ellerile dövdü, pencereye saplı bir şeyi yakaladı. Bunun ne olduğunu bilmiyordu, zavallı çocuk? Bilmiyordu ki bu bir bıçaktı ve rastgele silâhlanan elile, bir defa daha, kendisini vücudundan ve ruhundan ebedî olarak korkunç surette yaralıyordu geri itti.

Eyvah! İnsan eti bir şey değildir, sadece, ilk darbede cöken yumuşak ve ince bir çamurdur... Bıçak boğaza girdi ve öbür tarafta parladı.

Bir kan fışkıması...

(Burada, bütün boyunun etrafında iki iri damar vardır ve bu damarlardan bir kalbden fışkıran gibî kan fışkırmaktadır...)

Bir kan fışkıması çatlak pan-

"Son Posta,"nın bulmacası: 17 - (7)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollayan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

Soldan sağa:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- 1 — Memleketimizde kayak sporunun en çok yapıldığı yer (3).
- 2 — Usta değil (5).
- 3 — Konyanın meşhur bağları (5), Bir tenvir vasıtası (3).
- 4 — Büyük balıkçı kayığı (7), vücudaki şişkinlik (2).
- 5 — Bir tatlı (5).
- 6 — Fransızca altın (2), Yüksek (3).
- 7 — Zührenin sevgilisi (5), Nota (2).
- 8 — Flört (3), Tahmin (3).

- 9 — Bağlamağa yarar (2), Bir nida mical tabiri (5), Nota (2).
- 10 — Vahşi, zalim (6), Mısır lâhazası (3).
- 11 — Ateş tutulur (4).
- 12 — Ayırmak (6).
- Yukarıdan aşağı:
 - 1 — Vapurda çalışır (7), Uzaklaşma (4).
 - 2 — Ölüm günü (4), Yanaşma ege-
- 3 — Şeriatça (5).
- 4 — Namaz kaldırır (4), Maske (5).
- 5 — Cennub değil (5), Dini (6).
- 6 — İlâve (3).
- 7 — Yâdetmek (5).
- 8 — Beraber (2), Bir kasaba ismi (4).
- 9 — Bir kadın ismi (6), Serom (3).
- 10 — Yardım parası (4).

curdan içeriye fırladı ve benim kemerimi suladı.

Bıçakla boğulan adam, gözleri yerinden oynamış, içinden bir nefes bile çıkmayan bir ağız açıyordu; fakat yüzükoyun yere düştüğü zaman, sokağın sessizliğinde, siyah küçük bir kuş gibi geri çekilerek ve sıçrayarak, üç çığlık... üç dehşet çığlığı koparan o oldu, o, katil kız...

Ah! ölüme karşı bu haykırımlar! ömrüme bundan müthiş bir şey işitmedim.

Sonra ne oldu... burası artık sizi alâkadar etmez değil mi? Anemim birdenbire sıçrayarak uyanması, benim için korkması, beni araması, yatağımı bomboş bulması, ismimi bütün otelde çağırıp nihayet beni, ilkönce ben-

den fışkırdığını sandığı bir kanla bulanmış ve kapkırımızı kesilmiş bir pancurun önünde ayakta bulması... böyle bir hikâyeyi, size, facianın bu kısmını nakletmek için anlatmadım.

Bana, hatıramın derinliğinde kalan kâfidir. On yedi yaşında idim. Ben ki realitelerden hiçbir şey bilmezdim, yarım saatin içinde, onlardan hayatın, aşkın ve ölümlerin bütün sırlarını öğrenmiştim; ve romanların arzu ismini verdiği şeyin ne olduğunu; ve âşık bir adamın ne demek olduğunu ve ölü bir adamın da ne olduğunu...

Eğer âlem benim niçin yalnız yaşamak istediğimi bilmiyorsa hiç olmasa siz, aziz dostum, bundan sonra siz bunu biliyorsunuz. Halid Fahri Ozansoy

Memleket haberleri

Çukurovada zirai mücadele tedbirleri alınıyor

Yakında süratle tatbikata geçilecek

Adana (Hususi) — Çukurova topraklarında esaslı bir zirai mücadele için tedbirler alınmaktadır. Bu iş hakkında kararlar vermek üzere çiftçiler birliği, ziraat odası ve büyük çiftçilerden mürekkep bir toplantı yapılmaktadır. Bu toplantıya Ziraat Vekâletinden gönderilen mütehassıs Mithat Ali ve vilâyet ziraat müdürü de iştirak etmektedir. Bu umumî toplantıda esaslı kararlar alınacak ve süratle tatbikata geçilecektir.

Karne ile ekmek tevzii

Adanada karne ile ekmek tevziine 28 Kânunusani sabahından itibaren başlanmıştır. Şehirde muhtelif sebeplerle karne almamış olanlara belediye tarafından karneleri verilmektedir.

Şeker zammından sonra

Şeker fiyatına yapılan zamdan

sonra ortaya bir şekerden mamul maddeler meselesi çıkmıştır. Eski şeker fiatı zamanında imal edilmiş olan maddelerin satışı bir müddet için vilâyetçe durdurulmuştur. Çünkü Adana esnafından birçoğu bu maddelere yeni şeker fiyatına göre kendiliklerinden derhal zamlar yapmışlardır. Fiat mütakabe komisyonu; eski şeker fiatı zamanında imal edilen bu maddeleri eski fiatları üzerinden sattırarak ve yeni şeker fiyatına göre yeni imâl edilecek maddelere fiat tesbit edecektir.

Şehir yollarının inşaatı

Adanada şehir yolları inşaatına mevcut program mucibince devam olunmaktadır. Saydam caddesi inşaatı bitmek üzeredir. Diğer yolların istimlak muamelesi tamamlanır tamamlanmaz yapılmasına başlanacaktır.

Adanada kart usulile ekmek tevzii

Adana (Hususi) — Adanada ekmek karnelerinin tevzii işi bitmiş bulunuyor. Muhtelif sebeplerle kart alamayan yurddaşlar bundan böyle Adana belediyesine nüfus tezkerelerile müracaat ederek kartlarını alacaklardır.

Konyada Kızılay ve yardım severler cemiyetlerinin faaliyeti

Konya (Hususi) — Bundan bir, bir buçuk ay evvel faaliyete geçip sarfeyliyon bu iki hayirseven cemiyet evvelâ merkez, merkeze bağlı köy ve nahiyelere ve bütün kazalara peü çok ihşak ile haberler yoluyla para ve eşya yardımları yapılmasını Kızılay Konya merkezinde kararlaştırmıştı, gösterilen faaliyet güzel netice vermiştir. Para teberrüü 30.06 Lira otuz bir kurusa varmış, eşya cinsleri de sunlardır.

Adana belediyesi kendi hesabına kömür getirtti

Adana (Hususi) — Kömür fiyatlarının son günlerde pek yükselmesi dolayısıyla Adana belediyesi kendi hesabına kömür getirtmiş ve kilosunu 7,5 kuruştan perakende olarak halka satmağa başlamıştır.

Somada mahsule el konma işi

Somadın yazılıyor: Bu sene tümtüm satışları yolunda gitmiştir. Fiatlar, 80-135 kurustur. Malı alan tüccarlar hemen tesellüme başlamak üzeredirler. İki büyük rencerin malından başka tüttün kalınmıştır. Rencper bu fiatlardan çok memnundur.

Mahsulâta el konma işleri tamamlanmak üzeredir. El konacak hububat idareî hususiyede depo edilmiştir. Ambarlanan bu mahsulder henüz teslim alınmamıştır. Köylü teslim ettiği mahsulün bedelini almadığından şikâyet etmektedir.

17 ikincikânunun bilmeceimizde kazananlar

17 İkincikânun tarihli bilmeceimizde kazanan okuyucularımızın isimleri aşağıda yazılıdır. İstanbulda bulunan okuyucularımızın hediyelerini Pazartesi, Perşembe günleri öğleden sonra bizzat idarehanemizden almaları lâzımdır. Taşrada bulunanların hediyeleri posta ile adreslerine gönderilir.

Bir Atatürk tablosu

İstanbul Yıldız ilk yatı okulu sınıf 5 ten 205 numaralı Hikmet Sayraş.

Bir şişe kolonya

İstanbul Ortaköy Gazi Osmanpaşa orta okul 1-E de 612 Salâhattin Güzelce.

Resimli eliş kasteti

Çanakkale orta okul sınıf 2_C de 261 Ahmed Duygun.

Mürekkekli kalem

Bandırma askeri posta 1359, levazım müdürü kızı Tarhan Tunçmen, İstanbul Çağaloğlu orta okul sınıf 2_B de 8 İbrahim.

Kuşun dolma kalem

Ergani posta telgraf merkez şefi Hikmet Fırat kızı Sevim Fırat, İstanbul Kabaş erkek lisesi sınıf 5_B de 329 numaralı Doğan Sindel.

Diş fırçası

İzmir Basmahane karşısı Yokuş sokak No. 3 de yüzbaşı Celâl kızı İnci Büke, Balıkesir lise birinci devre sınıf 2_F de 316 Hakkı Sarıoğlu, Bandırma Edincik nahiye müdürü oğlu Kutay Soydan.

Diş macunu

Adapazarı icra memuru Kemal Dinç oğlu Erdoğan Dirim, Balıkesir 6 aylık ilkokulu sınıf 4 de 127 Kıymet Koşar, İstanbul Cihangir Aba sokak Kâhya oğlu apartmanı No. 5 de Mehmed Erdem.

Albüm

Adapazarı Semereller mahallesi Sa-raçlar sokak No. 25 de Olcay Özbay, Adıyaman hususi muhasebe tahsil memuru Alâettin kızı Sevim, İstanbul Samatya 43 üncü okul sınıf 5 ten 247 Füzûzan Oyman.

Kokulu sabun

İzmir Kahramanlar 1412 sokak No.

57 de Fuad Cemrek, Tekirdağ Namık Kemal caddesi No. 3 de Yavuz Sümer, İstanbul Emirgân orta okul sınıf 2-A dan 32 İhan Taşkıran.

Yuvarlak dünya kalemtraş

(Son Posta hatıralı)

İstanbul Kumkapı Saraçsık mahallesi Han sokak No. 34 de Orhan Aybaşı, İstanbul Gelenbevi orta okul sınıf 1_D den 163 Necati Can, İstanbul 2 inci ilkokul sınıf 5-B den 318 Oğuz Erbil.

Alüminyum bardak

(Son Posta hatıralı)

Ankara, Maarif Vekâleti muhasebe müdür muavini Mehmed Ali oğlu Muzafer, Eskişehir İnönü okulu sınıf 5 te 225 Orhan Sankurt, Silivri İnan roisi kızı Elvin Ürel.

Ayna

(Son Posta hatıralı)

İstanbul 2 inci ilkokul sınıf 3_A dan 131 Berna, İstanbul Çağaloğlu Nuru-osmaniye sokak No. 57 de Doğan Al-gur, İstanbul Büyükdere 33 üncü okuldan Nurhan Mutlu.

Kitap

İsparta jandarma alayı hesap memuru Mitat Arkan kızı Necla Arkan, İzmir Alsancak 1393 üncü sokak No. 6 da Mübedel Artun, Sivas lise sınıf 4-C den 338 Salih Yılmaz, Şarkışla Cumhuriyet okulu sınıf 5 ten 252 Nazmi Tekin, İstanbul Sultanahmed Ak-bıyık yeni Güvey sokak No. 8 de Erol Ballı.

Kartpostal

Eskişehir Ziraat Bankası memurlarından Nejad Öy kızı Benin Öy, Balıkesir orta okul sınıf 3-D den 1964 Süreyya Akpınar, İstanbul Bebek tram-vay durağı 272 numarada Ali Günay, İstanbul Beşiktaş Yıldız 50 inci okul sınıf 3 ten 145 Gönül Okan, Lülebur-gaz orta okul sınıf 3-A dan 5 numaralı Ömer Cokgöz.

TIYATROLAR

İSTANBUL BELEDİYESİ

ŞEHİR TIYATROSU

İstiklâl caddesi

komedi kısmında

Bu akşam saat 20,30 da

İ S Ç İ K I Z

KOCA YUSUF

Yusuf coşuyor!

Danimarkalının kolları kısa olduğundan hasmını üstten kavrayamamıştı. Yalnız, oyundan kurtulmak için Yusufun gırtlığına ve çenesine dayanıyordu. Bu hareketile de Yusufun üzerine fazlaca yüklenmesine mâni oluyordu.

Yusuf, hasmını uzun kollarile sınımsız kitlemişti. Geniş ve çekmeceli göğsile de bir değirmen taşı gibi çöreklenmişti.

Petersenin zorlu ve kalm en sesi bir iskele kazığı gibi mhlanmış duruyordu.

Bir aralık birdenbire Petersenin Yusufu bir evvelki oyunda olduğu gibi manevraya düşürdüğü görüldü. Yusuf alta düşmüş, Petersen üstte çıkmıştı. Fakat; her ikisinin de oyunları çözülmüştü.

Yusuf; tekrar kılıça geldiğini anlar anlamaz zincirini kıran bir Buda gibi şahıanıp kalktı.

Danimarkalı hasmının bu kalkış ve fırlayışı karşısında daha derlenip toparlanmağa vakit bulmadan üzerinden kayarak tekrar yere düştü.

Yusuf; yere düşerek kaçmak üzere olan hasmına saldı.

Petersen kaçtı. Hiç olmazsa ayağa kalkmak istiyordu.

Fakat; Yusuf yetişt. Ayağa kalkarken belinden kavradı.

Şimdi; iki hasım da ayakta bulunuyordu. Alaturkada olduğu gibi ayak oyunları olmuş olsaydı. Petersen bu vaziyetlerde yüz kere yenilmiş olurdu.

Yusuf; belinden tuttuğu hasmını bir sağa, bir sola zorlayarak bas tutmak istedi. Muvaffak olamayınca; kaldırıp kucığına alarak yere vurmağa çalıştı. Bu sefer de Petersen ayakları yerden kesildiği halde hasmını ayak ve kollarile kitledi.

Yusuf; hiç bilmediği bir oyun karşısında kalmıştı.

Hasmının ayaklarını yerden kesip kucığına aldığı halde; Petersen sarmaşık gibi kendini sarmış bekliyordu.

Nihayet; Yusuf, bu oyunun için den çıkamayacağını anlıyarak Da-

nimarkalıyı yere bıraktı. Güreş tekrar karşı, karşıya ayakta başlamıştı.

Fakat; Yusuf fena halde sinirlenmişti. Birkaç defa hasmını mağlûb vaziyete getirdiği halde ace-milîği yüzünden galib gelmeğe muvaffak olamamıştı. Petersen Yusufu zorlu geliyordu. Hattâ; biraz da yormuştu.

Koca Yusuf; hasmının kuvvetine, mehareetine, gösterdiği enerjiye hayran olmuştu. Çarpınarak bir nâra salladı:

— Haydi aşlanım bel!

İki pehlivan tekrar birbirlerine girdiler... Danimarkalı müdafaa vaziyetinden ayrılmıyordu.

Koca Yusuf; tekrar hücumlarına başladı. Bu seferki saldırıları daha canlı, daha açık idi. Bir an evvel hasmının işini bitirmeğe çalıştığı görülmüyordu.

Petersenin güreş tâbiyesi mâlûm olmuştu. Hasmını yorduktan sonra; hücumu geçecekti.

Fakat; Yusuf çok nefesli bir adamda. Öyle birkaç saat güreşle kesilecek pehlivan değildi.

(Arkası var)

TIYATRO

(Baş tarafı 3/1 de)

Komedi Tiyatrosunun kadrosunu daima gözönünde tutarak eserlerini hazırlıyorlar. Böyle pestenkerani eserlere yer verdirmek mecburiyetinde kaldığımız müddetçe de, müelliften evvel, aktör gelecektir ve başa gelen çekilir, diye de, san'at-kâr, esasen, kaloriferleri, eslerle yarışa kalkkan tiyatrodâ, perde açıldığı zaman karayel gibi salona hücum eden soğuk dalgasını, biraz olsun kıtararak, mutedil bir hava estirmek için, kan tere batacaktır.

Bu hakikati inkâr edersek, belki, seyirci «Can kurtaran yok mu?» diye bağıracaktı, fakat «Münekkid yok mu?» diye bağıracaktı da bu, lunacaktı.

Nusret Safa Coşkun

Başvekilin mühim hasbıhali

(Baş tarafı 2 nci sayfa)

ve fedakârlığın son haddini göze almamız demektir. Bu icabın her tabakada bütün vatandaşlarımızın vicdanlarına, vicdanlarına simmesini za ruri görüyoruz. Ferdî rahatın millî korunma davası önünde hiçbir kayımları bulunmadığını düşünürüz. Yürüştürmek mecburiyetindeyiz. Türk milletini, tarihinde böyle fevkalâde zamanların, fevkalâde zaruretlerini çok kere duymuş ve zamanında kavramıştır. Bugün de bütün milletimizin tarihi bir sezgi le bu zaruretî ta vicdanının içinde duyacağından şüphe etmiyoruz. Millet'in bütün kudretini yurdun millî müdafaa ve iktisad bakımından kuvvetlendirmek gayesine tev cih etmek maksadıyla 1940 senesi başında tatbik mevkiine konulan millî korunma kanunu ile hükûmete fevkalâde salâhiyetler veril mişti. Çünkü harb şartları altında istenilen neticeleri normal zamanlardaki tedbirlerle temine hiçbir memleketinde imkân görülemezdir. Bu kanun, 10 aylık bir tecrübe den sonra 1940 sonlarına doğru yeni ihtiyaçlara göre tadil edil miştir. Halbuki cihanın bugünkü durumu düne nazaran daha karışık ve karanlık olmuştur. Ve her gün biraz daha daralmakta ve zorlaşmaktadır. Bu duruma müvazı olarak yurdumuzun da iktisadî şartları değişmiş, istihsalî, istihlakî, ihtihali ve ihracatı günün icablarına göre, düzenleme lüzum ha l olmuştur.

İstihsal ve İstihlak

Millî korunma kanununda yapı lan bu yeni tadillerin istihlaf et tiği gayeleri, vatandaşlarımızın iyice anlamalarını istiyoruz. Bu ga yelerde istihsalimizi arttırmak, ihalâtımızı dünya şartlarına ve kendi ihtiyaçlarımıza göre düzenlemek gerek haricîten gelen ve gerek dahilî istihlak edilen maddelerin millet fertleri arasında ki da ğılaşmada adaleti temin etmek ve bilhassa firsattan istifade ederek halk zararına menfaat temin et mek isteyenlere hayat hakkı ver memektir.

Bu kanuna dayanarak aldığımız bütün kararlarda en esaslı gaye ve maksadımız yurdumuzun müdafaa kudretini ve kaynaklarını arttırmak la beraber bugünkü şartların icab ettirdiği fedakârlıkların millet fertleri arasında adilâne bir tarzda tak simini temin etmektir. Bu prensipi hükümet her kararında ve tedbirin de tatbik etmektedir ve edecektir.

Bugünkü mücadele

Çünkü bugünkü mücadelede mil letler ya bütün fertleriyle var olarak kalacak, yahud da hep beraber yok olacaktırlar. Yurdun müdafaa sı yıkılır, milletin umumi iktisadî du rumu bozulursa ne biriktirilmiş ser vetlerin ve ne de iddihar edilmiş eşyanın faydası olmaktadır. İki se neklik hasbın dış memleketlerdeki önemli tecrübeleri ispat etmiş bu lunuyor.

Hükûmete verilen salâhiyetler
Millî korunma kanunundaki ye ni tadilat, hükûmete bazı yeni sa lâhiyetler vermektedir. Bu salâhi yetlerle zirai ve sınaî istihsalimizin artırılmasını temin edeceğimizi ve biraz evvel arzettiğimiz esaslı pren sipi daha kolaylıkla tatbik edeceğ imizi unuyoruz. Kanun, hükûme tin el koymak ve bazı maddelerin biriktirilmesini yasak etmek salâ hîyetlerini genişlettiği gibi, lüzum halinde ev, mağaza, ticarethane, depo, dükkân, ambar, samanlık vesairi her türlü mal konulabilen yerlerde arama yapmak salâhiye tini de hükûmete vermiştir. Pek iyi bilirsiniz ki millî korunma davam ızın maddî destekler, millî kaynak larımız ve millî kuvvetlerimizdir. Bu davanın başarılabilmesi için her şeyden evvel bu kuvvetlerin hareka te geçmesi ve bu kaynakların işle tilmesi gerekmektedir.

Var olan imkânlar

Dünya münakale yollarının ke silindiği ve milletler arası mübade lenin tıkandığı şu sırada millî ko runma davasının mutlaka gerçekleş mesi için Türk milletini her şeyden evvel millî iktisadî ihtiyaçlarının mümkün olanlarını temin eyle mek mecburiyetindedir. Bu itibarla millî iktisadın her alanında bütün vatandaşların var olan imkânlan son haddine kadar istismar etme leri zaruretî vardır. Millî korunma nın gerek dışarıya karşı, gerek iç eride maddî temellerini yaratabil mek için başlıca işlerimiz tarlacı ve istihsal, taşıma ve dağıtma, son

ra da istihlak alanlarına şamil bu lunmaktadır.

Millî İktisad

Millî iktisadın yetemediği ihtiy aç maddelerinin hududlarımızın dışından getirilebilmesi için hükû metimizin bütün imkanlardan fay dalanmağa bavsırdığını belirt mek isterim. Fakat evvelce de işa ret ettiğim gibi, bugün milletler arası münakaleleri kesilmiş ve mil letten millete mübadele tahminle rin fevkinde zorlaşmıştır. Bu se bolla dışarıdan gelebilecek maddelere pek o kadar bel bağlamak ve bunların azlığına ve hatta yok luğuna bilerek katlanmak mecbu riyetindeyiz. O halde bugün şart ları içinde millî korunma dava sının istediği vasıtaları ve malzeme yi yaratmada hemen hemen tama mîl millî iktisadın kaynaklarına dayanmak mevkinde bulunduğumu zu açıkça söylemeği bir borç bil rim.

Ziraat

Millî iktisadın istihsal kayna kları arasında ve hiç şüphesiz baş ta geleni ziraattir. Onun için şimd iye kadar olduğu gibi, bundan son ra da istihsal işlerimizde her şey den önce ziraatimize güveniyoruz. Türk devletinin Türk köylüsünü kendine temel saydığına tekrar et meğe lüzum yoktur sanırım. Bu günün millî korunma davası da her şeyden önce bu temele dayanmak tadır. Şimdiye kadar geçen harb yılları içinde Türk köylüsünün mil li korunma davasındaki anlayışını burada öğerekmek isterim. Fa kat asıl bundan sonra asıl Türk köylüsü bu dava uğrunda koşabile ceği kudreti göstermektedir.

Kışık ve yazlık ekim

Bu yılın kışık ekimi, dar şart ları ve mahdud imkanlara rağmen bizi sevindirecek mertebededir. Kış ık ekimin eksiklerini yazlık ekim gayretlerimizle kapayacağımızdan şüphe etmiyoruz.

Yazlık zer'iyat arasında birinci planda mısırı, darı ve patates eki mine, bunun yanında da fasulye, mercimek; nohud gibi yiyecek mad deleri zer'iyatına ehemmiyet veril yoruz. Gerek mısır; darı, patates gibi aslı yiyecek maddelerinin, ge rek fasulye, mercimek; nohud ve emsalî kuru sebze ve meyvelerin üs tün için memleketimizin geniş par çalarında iklim ve toprak şartları çok elverişlidir. Türk köylüsünden tabiatın bu feyzinden milletin zaru retlerini ve kendi menfaatlerini göz önünde tutarak imkanlarını son hu duduna kadar faydalanmağı düşün mesini ve bunu başarmasını isti yoruz.

İmkânların son hududuna kadar faydalanmağı düşünmesini ve bu nu başarmasını istiyoruz.

Köylüye kolaylık

Köylü yurtdaşılarımız, Şimdi sizinle konuşuyorum. Türk köylüsünün yazlık ekim gay retlerini desteklemek için hükû metimiz elinden gelen imkânları ve vasıtaları kullanmak kararın dadır. Mısır, darı, ve patates gibi yazlık mahsullerin tohumlukların ın, toprak mahsulleri ofisi veya Ziraat Bankası elife tedarik edile rek çiftçiyeye avans olarak dağıtıl ması, bu kararın içinde bulunmak tadır. Dağıtılan ve ekilen bu to humlardan alınacak mahsulün to humluk ve ihtiyaç fazlası devletçe satın alınacaktır. Bunun için to hum dağıtma sırasında tohum ve renlenlerden pul ve her nevi resim den muaf yalnız ihtiyar heyetine tasdikli birer beyanname alınaca ktır. Bu beyannameler işe komis yonlarında veya ekim komisyon larında toplanacak ve tamamlan dıktan sonra mahsulün satın alın ması için toprak mahsulleri ofisi teşkilâtına devrolunacak tohum alan müstahsilden karşılığı mah sul istenecektir. Mahsul alınırken tohum avansı elde edilecektir. Bu mahsuller, toprak mahsulleri ofi sine her köyün bağlı bulunduğu en yakın kıza merkezî veya istasyon, işkale veya pazar mahallerinin de satın alınacaktır. Diğer taraft an 1941 yılı mahsulünde bu yıl içinde toprak mahsulleri ofisine satılan mahsulden fazla olarak 1942 yılında mahsul getirecekleri aradaki fark için fiatın yüzde 20 si nisbetinde bir para verilecektir. Bundan ayrı olarak da patates ek imi için her dönüm başına iki lira prim ödenecektir. Sonra Zira at Bankasınca mısır, darı ve pa tates ziraatı için fazla ekim yapma cılara, bankaya olan borçları,

nazara alınmadan munzam istih sal kredisi verilecek ve bu mahsul ün satın alınmasında mahsub edil ecektir. Hükümetimiz köylünün fazla istihsal gayretlerinin layıkile karşılanabilmesi için elde edeceği işe maddelerine değer fiatı ver mek azimindedir. Onun içindir ki son defa fiatların yükseltülmesi, çen evvel 1941 mahsul yılında istih sal ettikleri buğday, çavdar, ar pa, yulaf, mahlût ve mıs ır, toprak mahsulleri ofisine teslim etmiş olanlara da kilo başına iki kuruş öden mesi kararlaştırılmış bulunmakta ve bu suretle fiat yükselişinin mühim bir kısmı geriye doğru teş mil ve vaktinde devlete satış yap mış olanların hakkı malî imkân larımız derecesinde gözetilmekte dir.

Hükümet, Türk çiftçisi, karar verdiği ve düşündüğü bu tedbirler le sizden bütün iş kuvvetlerinizi tam şekilde kullanmanızı ve yurd topraklarını imkân hududlarına kadar ekmenizi istiyor ve bekl iyor.

Sanayimiz

Genç sanayimizin bugünkü müşkül şartları içinde masnuat ih tiyacını tamamen kapayamayacağ ını biliyoruz. Fakat istihsal nis betini artırmak suretinde günün ihtiyacına nisbeten cevap verecek hale gelmesine de uzun zamandan beri çalışıyoruz. Burada devlet e lindekilerle hususi sermayelere istinad eden fabrikalar arasında hiç bir fark gözetmiyoruz. Bugün bunların hepsi yalnız bir sermaye nin faiz ve resûlmaline cevap ve recek şekilde değil, millî müdafaa ve halk ihtiyacını karşılayacak su rette çalışmak için devletten her yardım görecektir. Bütün bun lara rağmen yerli sanayimizi, her çeşid ihtiyacı karşılayamazsa va ndaşlarımızın iyi bir anlayışla mah rumiyete katılmalarını zaruretini benimsemelerini hiç hatırdan çı karmamalıdır.

İstihsal kuvvetimiz

Hülâsa istihsal işlerinde hükû metiniz millî korunma davasının emrettiği yönde ve yolda bütün kuvvetleri harekete getirmeyi, en nfa imkânları bile gerçekleştirmeyi göze almış bulunuyor. Türk milletinin de bu uğurda ferd ferd ve toptan kendilerine düşeni başarması, bizi kat'î muvaffakiyete ulaştıracaktır. Hiç unutmayalım ki yoklukları ancak istihsal kudre timiz ve onun yüksek başarısı ile karşılayabiliriz.

Ruhî bir halet

Sayın yurtdaşılarımız, Millî Şefimizin yangınlar içinde inleyen Avrupa ve Asya kıt'aları nın bitişik noktasında suh ve sü kün yurdu olarak vasıflandırdığı vatanımızın rahatını bozmak iste dadi gösteren bazı hareketlere tesadüf ettiğimizi de esefle söylemek mecburiyetindeyim. Son bir aydan beri muhtelif büyük şehirlerden baş liyarak şimdiye kadar sakın ve rah atın bir şekilde içinde yaşadığı ha yatın icablarını bilerek ve bunlara uyarak yaşayan diğer şehirlere doğ ru sirayet eden ruhî bir haleti Türk vatandaşlarımızın gözleri önünde can landırmak istiyoruz.

Yiyeceğimiz var

Evvelce gururını kesin olarak söyliyeyim ki vatanımızda herkesin ihtiyaçlarını bugünkü dünya şart larının verdiği imkanlar dairesinde ve muharib ve bitaraf birçok mem leketlerdeki nisbetlerden çok fazla olarak karşılayacak kadar yiyece ğimiz vardır ve ileride de olacaktır.

Toplama ve saklama

Bu böyle hiç bir şey ka'mıya calkmış gibi toplama ve saklama sek linde adeta ruhî bir hastalık manzarası gösteren bir telaş görünüyor. Bazı şehirlerde evvelce ekmeğe kar şı gösterilen hücum kame usulünün tatbiki üzerine durdu. Fakat isti kametini değiştirerek sekere tevcecâh etti. Memleket sekere istihsalı normal ihtiyaçları karşılayacak miktarda olduğu halde toplamalar ve saklamalar başladı ve nihayet sekere istihlakını azaltmak için fiatı yük seltmek ve satış tahdid etmek mecburiyeti hasıl oldu. Şimdi de bazı yerlerde kibrît ve bazı inhisar mad deleri alıp toptanlara rastlanıyor. Bazılarınca tabii ve belki de kurnazca sayılan bu toplama ve saklama hareketlerinin hakikî mahiyetini ve tesirlerini her vatan daşın sarahaten bilmesi lâzım ol duğu kanaatindeyim. Bütün bu ha reketler, millî tesanüdü ve bime nite yurdun müdafaa kudretini a-

Çinde muharebe şiddetlendi

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

cenubundaki düşman muvasala yol larını durmadan topa tuttuğu haber verilmektedir. Düşman tayyareleri son 24 saat zarfında faaliyet sar fetmişler, Singapur müteaddid hü cumlar yapmışlar ve dün 5 avcı tay yaresi kaybetmişlerdir. Bir in giliz tayyaresi noksandır.

Çinliler ilerliyorlar

Çung-King 1 (A.A.) — Vaysov bölgesinde 5 gün devam eden bir meydan muharebesinde Japonları bozguna uğratan Çin kuvvetleri şimdi Kanton'un takriben 110 ki lometre uzağında Poklen'un doğu suna doğru ilerlemektedirler. Şimdi cepheden son gelen Çin haberleri ne göre, büyük bir şehir olan Şek lung ile Poklo arasındaki Kanton Kovlun demiryolu üzerindeki muha rebeler bütün şiddetle devam ed iyor.

zattan ve bunu baltalayın şeyler. Satın ama kaçıyordunuz, yüksek olan vatandaşların yanlış hareket leri günlük ihtiyaçlarını tedarik zorunda olan hemşehrilerine çok ızdırıyor ve vermektedir. Bu sebebedir ki, millî korunma kanu nunda yeni yapılan tadillerle hükû metin herhangi bir maddenin tesbit edilecek şahsî ihtiyaçlar üstünde biriktirilmemesi ve tacir ol mayanların herhangi bir maddeyi ticaret kasdile stok yapmalarını menetmeğe dair olan salâhiyetleri genişletilmiş ve tasrin edilmiştir. Memleketin müdafaa kudretini ko rumak ve millî birliği bozmak maksadıyla icabında bu salâhiyetle rin kullanılacağını ve başka yurd daşları kendi lehlerine lüzumlu maddelerden mahrum edenlerden bu maddeleri almak gibi bir ted bire müraacaat olunacağını hatırl atmak isterim.

Kazanmak hürsü

Çünkü memleketinde yalnız ka zanmak hürsünün hüküm sürmesi ne bizimiz ve ne de bugünün mes'uliyet mevkiinde olanlar göz yumamaz. Şahsî menfaatleri için memleketin iktisadî nizamına dar be vuranları ve bunu bir ileriye görüş perdesile örtmek isteyenleri millî korunma kanunundaki yeni tadilatla dayanarak cezalandırmak ve devletin kanunlarına ve ka rarlarına uyan vatandaşların gözü önünde teşhir ve bu suretle mad deten olduğu kadar manen de tec ziye etmeğe vazifemizdir.

Altın

Bu arada size biraz da altından bahsedeyim. Bugün altın dünyanın her tarafında mübadele vasıtası ol maktan çıkarak mal halinde kal mıştır. Biz de altına bir nevi mal nazariye bakıyoruz. Onun içindir ki altın satımına müdahale etmiyo ruz. Ancak bir kaç spekülâtörün halkımızı altın satın almağa teşvik için bazı asılsız haberler işa et mek, altın borsada kayıtlı işi gibi göstermek ve altın için istedik leri yüksek fiatlara borsada taker nür etmiş resmi fiatları süsünü ver mek yolundaki faaliyetleri gözümüz den kaçtıyor. Yaptığımız tetki kat, altın için istenilen fiatlarla bu bir kaç spekülâtör tarafından sunu ğu olarak yükseltmiş hakikatten uzak fiatlar olduğunu göstermiştir. Easa sen memleketimize haricen külli yetli miktarda altın gemekte oldu ğu da gözönüne alınacak olursa pi yasamızda altının dünya serbest al tın piyasasındaki fiatlardan kat kat fazla olması için bir sebep bulunmadığı kendiliğinden anlaşı lır. Binaenaleyh bütün dünyada ol duğu gibi altın mal nazariye ba kılmakta devam edilecek, bu mad denin serbestçe alım satımına hiç bir vechile müdahale olunmayaca caktır fakat spekülâtörlerin diğer yurtdaşlarımızın zararına kendi men faatlerini temin için altın borsada kayıtlı işi gibi göstermek ve alt ın için istedikleri fiatları borsa da takarrür etmiş resmi fiatlar ol arak ileri sürmek gibi hareketle rine müsaade edilmeyecektir. Bu münaşebette altın fiatını yükselt mek için yayılan asılsız haberlere inanmamalarını ve spekülâtörle rin lehine ve kendi zararlarına yüksek fiatlarla altın satın alma malarını sayın halkımıza tavsiye ederim.

İş birliği, el birliği

Sayın yurtdaşılarımız, Milletimizin hükümetle şimd iye kadar olduğu gibi bundan son ra da işbirliği ve elbirliği sayesin de istihsalimizi arttıracaktır, ihtiy açlarımızı imkân derecesinde kar

SIVASET ALEMİNDE

Avrupada yeni bir cephenin kuruluşuna mı şahid olacağız?

İngiltereye aid bulunan Şimali İr landaya son günlerde Amerikan askerlerinin çıkarılmasındaki ehemmi yete dün usaca temas etmiş ve bun daki hikmeti gene kısaca, Anglo-Sak son devletlerin bir Avrupa kıt'a har bine hazırlıklarına bir ilk adım te lakki ettiğimizi bildirmiştik. Haddi za mında hakikaten ehemmiyetli olan bu hadise üzerinde bugün de durmayı ve müstakbel inkişafımızı gözden geçir meyi faydalı bulmaktayız:

Bir müddetberi bilhassa Ameri kan ekfârı umumiyesinde İngiltere ile Birleşik Amerikanın askeri hazırlıklar bahsinde amelî bir duruma geçmek üzere bulundukları mütemadiyen tek rar ediliyor durmakta idi. Son Çöngül Roosevelt mülakatından sonra bu te kararlar sıkışması ve her iki devletin her şeyden evvel ve terdihan Almanya ile hesablaşmakta umumi fayda un dukları söylenir olmuştur. Görünüşe göre, İngiliz İrlandasına çıkarılan A merikan kıt'aları, bu rivayetlerin ve iddialarına maddilemiş olan bir teza hüründen başka bir şey değildir. Bu da göstermektedir ki Amerika ile İngi ltere, bilhassa Şarkta, Sovyet Rusya ile geçen bir kısım harbine tutusmuş bu lunan Almanya'yı bu başka cepheden vurmak için müsaîd telâkî edilebilecek leri zama gelip çatmıştır.

Fakat bu cephenin kurulması şimd i, bu mevzîm içinde mi başarılacak, yok sa, daha sonraları mı yapılacaktır?

Karşılığı verilmesi güç bir sual olma klara beraber arzettiği ehemmiyetten do layı herhalde bütün cihan ekfârını mesgul ettiği muhakkaktır. Umumi ka naat şudur ki bugün İngiliz adaların da uzun zamandanberi talim ve terbi ye edilen mühim bir İngiliz ordusu vardır. Filvaki bu ordusunun esas vaz ifesi bu adaların müdafaaı idi. Bugüne kadar sadece bir müdafaa harbinin na zarı dikkate tutan bu kuvvetler için, Amerika harbe girdikten sonra bir ta arruz hareketine geçebilmek, imkân dahiline girmişti. Bu ordunun sayıs ı milyonları bulduğuna ve İngiliz ada larının bilhassa işe bakımından istih kabiliyetleri mahdud olduğuna göre, İrlandaya çıkarılan öncü Amerikan kuvvetlerini, geriyi muhafaza edecek yardımdar telâkî etmek ve asıl ih racın bilhassa İngilizler tarafından yapılacağını tasavvur eylemek, yanlış bir hesap ve telâkî sayılmaz.

İngiliz ana vatın ordusu, halen yalnız İngiltereden mürekkep değildir. Bu ordu, mühim Kanada, Çek, Norveçli, Yunanlı, Yugoslavyalı, Belçika ve Lehli kuvvetlerle takviye edilmiş bulunmak tadır. Bu askerler için harb yeni bir şey değildir. Daha evvel muhtelif harb sahalarında Alman ordularıyla karşı laşmış ve sayı ve malzeme üs'ünlüğü karşısında ric'ale mecbur olmuş kim selerdir. Bir oğuk seneye yakın bir zamandanberi sadece dinlenmekte ve müstakbel ihtimaller ve inkişaf lar için hazırlanmaktadır. Bu kuvve tlerin kesif bir Amerikan takviyesile Avrupa kıtasında yapabilecekleri şey ler çok mühim olabilir. Amerikan ihrag teşebbüsünün uyandırdığı telâş ve he yecanın derinliği iste bundan ileri geliyor ve geniş ihtimallere, geniş u fuklar açıyor. — ★ ★

Libyada harekât

Bingazinin doğu şimalinde yeni bir savaş başladı

Kahire, 1 A.A. — Ortaşark İn giliz umumi karargâhının tebliği: Dün kut'alarımız Maraua doğu sununda Bingazinin doğru yollar üye rinde doğu şimalde gözen ilerleyen düşman kollelele savaşa tutuşmuş lardır.

Berlin, 1 A.A. — Resnî tebli ği: Şimalî Afrikada yeniden mu vaffakiyetli hareketler yapılmış tır.

Malta adasında Luka hava mey danına kaydedilen tam isabetler neticesinde yerde bulunan düş man tayyarelerinin büyük bir kıs mı tahrib edilmiştir.

İtalyan tebliği
Roma, 1 A.A. — İtalyan umu mî karargâhının 610 numaralı teb lîği:

Bars'e varılmış ve bu şehir geride bırakılmıştır. İtalyan ve Alman kut'aları düşmanı yakından sıkıştırmağa devam etmektedirler.

Norveç Başvekilii

Berlin, 1 A.A. — Oslo'dan gönderilen resmî bir Alman telgra fında bildirildiğine göre Quisting Norveç Başvekilii olmuştur. Bund an evvelki başvekil Azant istifa etmiştir.

Manevi ve ahlaki kuvvetler
Sağlam yürekli, sağlam ahlaklı birbirine inanır, birbirine güveni yeri vasıflarını en üstte çıkaralım. Mem lektin içeri ve dışarı siyasetinde sizin bilmediğiniz hiç bir hareket yapılamaz. Hükümetiniz tatlı, acı, hiç bir hakikati sizden gizlemez. Siz, halk idarenizin bu tabiatları na inanırsanız, dışarıdan, içeriden; açık veya sinsi sokulup yayılan ze hirli fikirlerle ve havadislere kar şı kaya gibi dayanırsınız. Bütün kuvvetlerimizi birbiriyle ek leyip arttıracak zamandayız. Bu yangından el birliğile, şerefimizle ve kudretli olarak çıkacağımıza sağ lam ve sarımsız inancımız vardır. Hepinizi sevgilerle selamlarım.

Singapur önünde muharebe başladı

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

Tokyo, 1 A.A. — Japon kuv vetlerinin Vunakokos tayyare meydanını işgal ettikten sonra Bismark adalarının şark sahli bo yunca cenub istikametinde ilerle dikleri umumi karargâh tarafın dan bildirilmektedir. Japonlar, 29 Sonkânunda 200 esir almışlar, 4 tayyare, 6 top, 3 tank ve muhtelif sair malzeme ihtinam etmişlerdir.

Tokyo, 1 A.A. — Domei ajan sı bildiriyor:
Japon bahriyesine mensub tayy areler Sumatra ile Banka adası arasında İngiliz harb gemileri ve av tayyareleri himayesinde seyred en büyük bir kafileye rastlanmış lardır. Kafile Singapur doğru yol almaktadır. Japon bahriyesine mensub tayyareler 5 bin tonluk bir nakliye gemisini batırmağa ve diğer iki nakliye gemisini hasara uğratmağa muvaffak olmuşlardır.

Alman tebliği

Berlin, 1 A.A. — Alman ordu ları başkumandanlığının tebliği: Şarkta muharebeler değişik şek illerde devam etmektedir. Şiddetli kar fırtınalarına rağmen yapılan ta aruzlar neticesinde kut'alarımız mevzîl muvaffakiyetler elde etmişler ve düşmanı pek ağır ka yıplara uğratmışlardır. Düş mandan yeniden birçok tanklar ve toplar alınmıştır.

Sovyetler durdur

Berlin, 1 A.A. — Askerî bir membada öğrenildiğine göre 28 -29 Sonkânun gecesi Orelin şimali şarkisinde Alman piyade birikliri ile mühim Sovyet kuvvetleri ara sında mevzîl mahiyette şiddetli çar pışmalar olmuştur. Sovyet kıt'ala rı birkaç mahalden geri püskürtül müştür.

Son günlerde Alman topcular ının müessir ateşi karşısında Sov yet birlikleri durmak mecburiyetin de kalmışlardır.

Partide ve Kız layda çalışan memurlar da zam alacak ar

Ankara (Hususi) — Cümhu riyet Halk Partisi umumi merkezile Kızılay Cemiyeti umumi merkezi teşkilâtında çalışan memur ve müs tedemlerinin maaş ve ücretlerine fevkalâde zam kanunu ile kabul e dilen esas ve nisbetlerde zam ya pılması kararlaştırılmış ve bunu teşkilâta birer tamimle bildirmiş tir.

Askeri vaziyet

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Faahlarla hava faaliyetlerinin son günlerde artmış ve şiddetlenmiş olmasından anlaşılıyor. Kezalk, bir Birleşik Amerika gönüllü hava filosunun Birmanya cephesine varmış olduğu da 29 tarihli bir Rengon tebliğinden öğrenilmiştir.

Bay Ruzveltin son gazeteciler toplantısındaki beyanati arasında bugün Birleşik Amerika dışında on seferi heyetinin bulunduğu bahsetmiş olmasi da Birleşik Amerikanin, giriştiği büyük hazırlıkların tamamlanmasını beklemeksizin faaliyete geçmiş olduğunu ayrıca meydana koymaktadır.

Birleşik Amerikanın böyle itiraz hilafında birdenbire faaliyete geçmesinde acaba stratejik bir gaye var mıdır, şayed varsa bununla ne istihdaf edilmektedir ve Üçlü pakt devletleri bunu önleyebilecek bir vaziyette midirler?

Bu suallerin cevaplarını verebilmek tabiatile kolay değildir. Fakat, muhakeme yolile bu hususlar hakkında şu suretle bazı tahminler serdi mümkün olabilir; kanaatindeyiz:

Birleşik Amerikanın bir kısım kuvvetlerle Uzakdoğuyu takviyeye çalışmakla beraber daha büyük miktarda kuvvetleri İrlandaya göndermiş olması, geçlerde Birleşik Amerika bahriye nazırı albay Konks tarafından da söylenmiş olduğu vechile demokrasi devletlerinin şimdiki halde Avrupa, Akdeniz ve şimali Afrika sahasını asil harb sahası, cenub batı Pasifik ile Uzakdoğuyu ise ikinci derecede harb sahası saymağa ve buna göre Uzakdoğuda Japonlara karşı muvazemeti uğrarken ilkevvul bütün kuvvet ve kudretlerle Üçlü pakt devletlerinin başı olan Almanyaı ezmeğe karar vermiş olduklarını teyid etmektedir.

Almanyaı ezebilmek için ise en büyük rolü İrlandaya gelmiş ve gelecek olan Birleşik Amerika kuvvetlerinin kullanılma tarzı oynacaktır. Bizim tahminimize göre demokrasi devletleri Şubat ve Mart ayları içinde İngiltere adalarının muhtelif kıstımlarına Birleşik Amerikanın mütevaliyen asker ve malzem nakline çalışacaklar, nakle edilecek olan bu askerle İngiltere adalarındaki İngiliz askerleri arasından her şeyi mükemmel bir biçimle ilâ iki milyonluk bir hareket kuvveti ayırtabilmek imkânını bulabilirlerse bunu Nisan ayı ortalarına doğru Holanda, Belçika, Fransa sahillerinin münasib bir kısmına çıkarmağa teşebbüs edecekler ve muvaffakiyetleri takdirinde garbden de Sovyet hareketini geniş ölçüde destekleyecek şiddetli bir taarruz başlayacaklardır.

Mihver devletleri için en tehlike, fi olan hareket budur. Zira, böyle bir hareket her şeyden evvel Almanların ilkbaharda Sovyete karşı yeniden başlamağı düşündükleri taarruzu durduracaktır. Sovyet Rusya karşı taarruzu durdurmak ise Almanya ve mütefikleri için harbi kaybetmek demektir. Çünkü, her taraftan abluka altında bulunan ve şimdiki halde Japonya ile ittibat ve ittisalleri de bulunmayan Almanya ile mütefikleri uzun zaman devam etmesi ihtimal haricinde olmayan bir harbe ancak Rusya arzısı dahilindeki kaynaklardan faydalanabilirlerse dayanabilirler.

Eğer demokrasi devletleri bu suretle hareket etmezler de Birleşik Amerika kuvvetleri İngiltere adalarına geldi, diye oralardaki İngiliz kuvvetlerinden bir kısmını Libya ve Uzakdoğuyu takviye için gönderirler ve binnetice dağıtır, harsa o zaman Mihver davietleri karşılında beliren büyük tehlikeden kurtulmuş ve düşüncele vechile ilkbaharda Sovyete karşı yeniden taarruz başlamağa ve o zamana kadar da şimali Afrika ve Akdeniz hareketlerini daha ziyade geliştirmeye imkân bulunmuş olacaktır.

Demokrasi devletlerinin Mihver devletleri için çok tehlike'li olan birinci hareket tarzını tahakkuk ettirip ettiremeyeceklerini kestirebilmek bugün için hakikaten güçtür. Gençekten, bu hususu kat'iyetle kestirebilmek için birkaç tanesini aşağıya yazmış olduğumuz suallerin de ayrıca cevaplarını vermek icab eder:

1 — Alman denizaltılarının Birleşik Amerika ve Kanada sahillerinde yeni başlayan faaliyetleri karşısında Birleşik Amerika huzur ve emniyetle İngiltereye asker nakline devam edebilecek midir?

2 — Nisan ortalarında İngiltere

Türk Analarından Ricam:

Yavrularınız için sütünüzdü sonra en mühim muavin gıdayı teşkil eden ve 1915 senesindenberi her şeye rağmen tevakkufsuz mesafsile sizlere hizmetini bir vatan borcu sayan ÇAPAMARKA her zaman olduğu gibi bugün de vazifelerinizde yardımcı hizmetten asla geri durmayacaktır.

Binaenaleyh sizlerden hassaten ricam: Fazla ihtiyati tedbirden doğacak hareketinizle kendiniz gibi hakikî vazifedar anaları da müşkül vaziyete sokmaktan tevakkif etmenizdir.

ÇAPAMARKA müstahzaratını lütfen ihtiyacınız kadar alınız. Bu münasebetle memleketin her tarafına şamil satış fiatlarımız aşağıda gösterilmiştir:

	Mittevesop lopydan satış fiatı	İstanbul'da perakende satış fiatı	Taşrada perakende satış fiatı
PİRİNÇ UNU 250 gramlık kutularda	19	22.5	25
MERCİMEK UNU » » »	19	22.5	25
BEZELYE UNU » » »	19	22.5	25
İRMİK UNU » » »	19	22.5	25
PATATES UNU » » »	26	30	32.5
KORNFLOR (Mısır) » » »	26	30	32.5
Nişastası			
PİRİNÇ Nişastası » » »	26	30	32.5
YULAF UNU » » »	30	32.5	35
BUĞDAY Nişastası 500 gramlık torbalarda	45	50	55
PİRİNÇ UNU » » »	35	40	45
Tane Yulaf 500 gramlık teneke kutularda	85	100	110
Ezmeal			

Taşra için İstanbul'daki anahtarları, İstanbul için piyasadaki mağazalara Nakil, Sandık ve Çenber masrafları müessesenin yukarıdaki satış fiatına dahildir.

Beşiktaş — ÇAPAMARKA

M. NURİ ÇAPA

Şüpheli bir ölüm

Gedilkpasa'da Azak apartmanında 35 numaralı dairede bir müddettenberi misafiri bulunan Mehmed Ali adında bir zat dün birdenbire ölmüştür.

Ölüm şüpheli görüldüğünden Mehmed Alinin cesedi adhye doktoru tarafından muayene edilmiş ve gömülmesine izin verilmiştir.

Yeni ekme karnelerinin kullanılmasına dün başlandı

Şubat ayı ekme karnelerinin kullanılmasına dün itibaren başlanmıştır. Dün bazı münakalarda yeni karnelerini evvelce alamayan bazı vatandaşlar görülmüş, bunlar Pazar olmasına rağmen faaliyette bulunan nahiyeye işe bürolarına müracaatle karnelerini almışlardır.

adalarında bulunabilecek olan İngiliz - Amerika kuvvetlerinden bir buçuk iki milyon kişilik bir hareket ordusu tefrik edilebilecek midir, bilhassa bu büyük kuvvetin karşı sahilde emniyetle karaya çıkarılabileceği, yani bundan evvel hava üstünlüğünü temin edemedikleri cihette Almanların İngiltereye karşı yapmağa cesaret edemedikleri bir hareketin icrastı mümkün olabileceği midir?

3 — Almanya ve mütefikleri, Sovyetlere taarruz etmekle beraber faraza 2 milyon kişiden mürekkep olan bir çıkarma kuvvetine karşı koyabilecek bir kuvvet bedarik edebilecekler midir?

4 — Akdeniz ve Uzakdoğu duyuruları Nisana kadar daha büyük ölçüde İngiliz - Amerikan kuvvetlerinin belbini icab ettirebilecek midir?

Ancak, bugün için bu suallerin cevabını vermeğe uğraşmak biraz erken olacaktır. K. D.

San'ate dair

(Baş tarafı 3/1 de)

Alman kâğıdlarını görmüşsünüzdür elbette. Bu meyanda Frankfurt-de yapılanlar, birçok emsalı gibi, ne güzel, ne yeni ve ne hoş şeylerdir. Kral, kraliçe, oğlan gene an'aneye aid kıyafetlerle fakat ne lâtif bir şekildedir!... Bu, küçüklük fakat belâgatle dolu bir mısaldır. Bu bahse tekrar geliriz.

Elmi uzatır: Auf Widersehen! diyerek kaçarcasına ayrılır.

Onunla buluştuğumuz oldu ve hep bu zemin üzerinde fikirlerini dinledim. Bir gün bana ilk hamlede bir sualle başladık: — Berlinde dolarken, yahud Almanyanın herhangi bir şehrinde gezerken bir Roman, yahud Gottrique kiliseye tesadüf edince şaşmazsınız, değil mi? Fakat Cubique bir mabed görürseniz elbette gülmeyeceksiniz. Hiç öyle yapmayınız. Yaran ona da şaşmayanlar çoğalacaktır. Yarından ne doğacağına bugün hüküm verilemez. Aynı yenilik hâdisesini kendi memleketinizde de tatbik ediniz. Sizin Türkiyede, hele iç taraflarda, ve hepsinden ziyade İstanbulda, Edirne'de pek güzel câmi'leri, nişden bahsedebiliriz. Ne yazık ki bunları görmedim, fakat bir kaçını resimlerini gördüm. Ne büyük mimarlarımız yetişmiş!.. Bugünün bir genç mimarı size Mısır, Hind, Fas üslubunda, bir müslüman memleketinden alınmış bir üslûb ile bir camii inşa ederse hiç yadırganmayacaksınız; lâkin gene o genç mimar bir cubique camii yaparsa buna bir cubique nazariye bakmayınız. Olabilir ki orada Allahınza gene aynı iman ile kavuşursunuz.

Diğer bir gün müshabe edebiyat zeminine uğradık: — Siz de türke edebiyatında bir tecceddüd hareketine istisrak etmişsiniz. Ne kadar vazık ki mimarınıza yakından şahid olmadığım gibi lisansınızı ve edebiyatınızı da tanımayorum, fakat bildiğim bir hakikat

DOĞAN

SİGORTA ANONİM ŞİRKETİ

Çalışmalarına başladı.

Sermayesi 500.000 Lira

İstanbul - Bahçekapı, Taşhan Üçüncü Kat.

Kısa Telgraf adresi: DOĞANTAŞ - İSTANBUL

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

NEVRALJİ, KIRIKLIK VE BÜTÜN AĞRILARINIZI DERHAL KESER.

İcabında günde 3 kase alınabilir. Her yerde Pullu katları ısrarla isteyiniz.

Beklenmekte olan

POKER

TRAŞ BIÇAKLARI

gelmiştir.

DİKKAT: POKER traş bıçakları perakende olarak bütün

Türkiyede

5 KURUŞTAN

fazla satılmıyacaktır.

Doktor I. Zati Üget

Belediye karşısındaki muayenehanesinde öğleden sonra hastalarını kabul eder.

İLÂN

Biga aslye ceza hâkimliğinden

Çayın beher kilosunu bin kuruştan satmak suretile İhtikârda bulunmak mazmun Bigada bakkal e'rafından Hüseyin Aşçı oğlu hakkında yapılan duruşma sonunda:

Mumalileyh Hüseyin Aşçı oğlunun bin kuruşa çay satığı ve bu suretle İhtikârda bulunduğu sabit olduğundan mülki koruma kanununun 32,59, 3. ve 63 üncü maddeleri muclbinece takdiren 40 lira ağır para cezasile mahkûmiyetine ve 10 gün dükkânının kapatılmasına ve hüküm kat'ilestikten sonra ücreti kendisinden alınmak üzere keyfliyetin gazete ile ilânna mahkûmiyetine 20/12/941 tarihinde verilmiş olan hüküm kat'iyet kesbemiş olduğu cihetle keyfiyet mütehaz karar muclbinece ilân olunur.

Bu zeki kazan konuşmalarından bende kalan intiba da işte onun bu cümlesinden ibaret oldu.

H. Z. Uşaklıoğlu

Son Posta Matbaası:

Nesriyat Müdürü: Cihad Baban SAHİBİ: A. Ekrem UŞAKLIOĞLU